

TÜRK FARMAKOLOJİ DERNEĞİ

SAYI:92 NİSAN-HAZİRAN 2007

BÜLTENİ

ÜÇ AYDA BİR YAYIMLANIR

- **Bir İnsanlık Trajedisinden Kanser Tedavisine; Alfred Gilman (1908-1984) ve Louis Goodman (1906)**
- **Bitkilerden İlaç Elde Edilmesi Ve Bitkilerin İlaç Olarak Kullanılması Üzerine...**
- **Neuroscience 2006'dan aklımda kalanlar**
- **XII. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nın Ardından**
- **Kuşaklararası Bilimsel Etkileşme Semineri "Prof.Dr. R. Kazım TÜRKER Toplantısı" Ardından**
- **Türk Farmakoloji Derneği Farmakoloji Eğitim Sempozyumları Programı**
- **Bilimsel Toplantılar**
- **Yeni Üyelerimiz**

TÜRK FARMAKOLOJİ DERNEĞİ BÜLTENİ

SAYI:92 NİSAN-HAZİRAN 2007
ÜÇ AYDA BİR YAYIMLANIR

Türk Farmakoloji Derneği Adına

Sahibi

Prof. Dr. Mehmet MELLİ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Prof. Dr. Bülent GÜMÜŞEL

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Nurettin ABACIOĞLU
Prof. Dr. Eyüp Sabri AKARSU
Doç. Dr. Zafer GÜNEY
Doç. Dr. Ümit YAŞAR
Doç. Dr. Pelin KELİCEN
Doç. Dr. Remzi ERDEM
Uzm. Dr. Sedat ALTUĞ

Yayının Adı

Türk Farmakoloji Derneği Bülteni

Yayın İdare Merkezi Adresi

Talatpaşa Bulvarı No:113/52
06230 Samanpazarı / Ankara
Tel:0.312 309 21 56
info@tfd.org.tr

Yayın Türü

Yaygın Süreli Yayın

Yayın Şekli

3 aylık - Türkçe

Bülten Ücretsiz Olarak Türk Farmakoloji Derneği Üyelerine Gönderilir.

Prof. Dr. Bülent GÜMÜŞEL
Hacettepe Üni. Eczacılık Fakültesi
Farmakoloji Anabilim Dalı
Sıhhiye, 06100 ANKARA
Tel: (0-312) 305 20 81 - 305 21 31
Faks: (0-312) 309 21 56
e-posta: gumusel@hacettepe.edu.tr

Bülten yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

www.tfd.org.tr

Tasarım ve Baskı:

Alp Ofset Ltd. Şti. (0-312) 230 09 97

Ali Suavi Sokak No:60 Maltepe/ANKARA

Basım Tarihi:4 Nisan 2007

Önsöz

Değerli Meslektaşlarım,

Ocak-2007 ile Mart-2007 dönemindeki etkinliklerimizi özetlemek gerekirse; "Farmakoloji Eğitiminde Kuşaklararası Bilimsel Etkileşme Seminerleri" nin onaltıncısını, 2006 yılında kaybettiğimiz Sn. Hocamız Prof. Dr. R. Kazım Türker anısına, 7-9 Mart 2007 tarihinde Antalya'da yaptık. Türkiye'de genelde sağlık bilimlerinde, özeldede farmakolojide araştırmanın, araştırma sonuçlarını uluslararası bilimsel dergilerde yayımlanmanın dikkatine önem çeken ve araştırma yapmayı neredeyse bir yaşam biçimi haline getiren hocamız Sn. Prof. Dr. R. Kazım Türker'i rahmetle andık. Bu toplantıda 1967 yılında farmakolojiye başlayan ve, dolayısıyla 2007 yılında meslekte 40 yıllarını tamamlayan iki değerli hocamıza, aynı zamanda benim de hocam olan Sn. Prof. Dr. İsmail Hakkı Ayhan ve Sn. Prof. Dr. İsmet Dökmeci'ye, farmakolojiye yaptıkları hizmetleri için kendilerine teşekkür ederek plaket takdim ettik. Ayrıca bu toplantıda daha önce seçici kurul tarafından yapılan değerlendirme sonucu "R. Kazım Türker Genç Farmakolog Teşvik Ödülü-2006" nı kazanan Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D.'ndan Sn. Yrd. Doç. Dr. Füzülan Yıldız-Akar'a ödülü verildi. Genç arkadaşımı şahsım ve tüm farmakologlar adına tekrar kutlar, başarılarının devamını dilerim. 1993 yılında değerli hocamız Sn. Prof. Dr. Alaeddin Akçasu'nun önerileriyle yaşama geçen "Farmakoloji Eğitiminde Kuşaklararası Bilimsel Etkileşme Seminerleri", başlangıçtan itibaren genç arkadaşlarımızın sunumlarıyla, 2006 yılından itibaren meslekte 40. yılını dolduran hocalarımızın plaket törenleriyle ve bu yıldan başlayarak "R. Kazım Türker Genç Farmakolog Teşvik Ödülü" kazanan arkadaşlarımızın ödül töreniyle biz farmakologlar için gerçek anlamda bir şölene dönüşmüştür. Bu şölene, toplantının nerede yapıldığından bağımsız olarak fazla sayıda farmakoloğun katılması, mutluluğumuz daha da artıracaktır. Bu toplantılar, önceden "kendi yağıyla kavrulan" toplantılar olma özelliğini taşıırken, son yıllarda dernek bütçesini zorlayan toplantılar haline gelmiştir. Bu toplantımızda ve bundan sonraki toplantılarımızda, Schering-Plough Tıbbi ürünler ve Tic. A.Ş., konuşmacılar için, Novartis Ürünleri, plaket alan hocalarımız için, İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası ve Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği "R. Kazım Türker Genç Farmakolog Teşvik Ödülü" nı kazanan arkadaşımız için kurumsal destek sağlamışlardır. Farmakologlar için son derece önemli olan ve bir toplantıda yaşama geçirdiğimiz üç etkinliğimiz için kurumsal destek sağlayan ilaç sanayimizin değerli temsilcilerine tüm farmakologlar adına çok teşekkür ederim. Bunun haricinde 2 Nisan 2007 tarihinde hocamız Prof. Dr. R. Kazım Türker'in 1. ölüm yıldönümünde, Ankara'da, uzun yıllar emek verdiği kendi fakültesinde bir anma toplantısı düzenledik.

Önümüzdeki dönem yapılacak etkinlikleri özetlemek gerekirse; 3 Mayıs 2007 tarihinde Adana'daki arkadaşlarımızın katkılarıyla Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesinde, 15 Aralık 2006 tarihinde Klinik Farmakoloji çalışma grubumuzun bir etkinliği olarak yaşama geçirilen "Rasyonel Farmakoterapi" sempozyumları dizisinden "Yaşlılarda Akılcı İlaç Kullanımı" toplantısının tekrarı yapılacaktır. Yine Klinik Farmakoloji Çalışma Grubumuzun, Farmakovijilans Derneği İstanbul Şubesi ile birlikte düzenlediği "Farmakoloji Asistanı ve Uzmanlarına Yönelik Farmakovijilans Sempozyumu" 11 Mayıs 2007 tarihinde İstanbul'da yapılacaktır. Bültenin iç sayfalarında duyurusunu bulduğumuz "Mikro düzeyde fizyolojik ve moleküler yanıtların gözlenmesi ve görüntüleme" başlıklı "Farmakoloji Eğitim Sempozyumları"nın XIV.sü, 18 Mayıs 2007 tarihinde Diyarbakır'da düzenlenecektir. Bu vesileyle Diyarbakır'da derneğin ilk bilimsel aktivitesi düzenlenmiş olacaktır.

Bir yandan farmakoloji ailesine katılan genç arkadaşlarımız nedeniyle mutluluk duyarken, bir yandan da emekli olan hocalarımız için üzülmüyoruz. 28 Mart 2007 tarihinde derneğin kurumsallaşmasında çok değerli katkıları olan Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji ve Klinik Farmakoloji Ab.D. öğretim üyesi, hocam Sn. Prof. Dr. Arda Bökesoy emekli olmuştur. 6 Nisan 2007 tarihinde İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakoloji Ab.D'nin emekli olan değerli öğretim üyesi Sn. Prof. Dr. Osman Özdemir, 10 Nisan 2007 tarihinde ise Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D'nin emekli olan değerli öğretim üyesi Sn. Prof. Dr. Akgün Evinç için, kendi fakültelerinde emeklilik töreni yapılacaktır. Değerli hocalarımıza, bugüne kadar yetiştirdiği öğrenciler ve farmakolojiye yaptıkları katkılar için çok teşekkür ederken, emeklilik yıllarında sağlıklı, mutlu bir yaşam geçirmelerini diler ve bizim kendilerini farmakoloji ailesinden emekli etmediğimizi, her zaman aramızda görmek istediğimizi özellikle vurgulamak isterim.

Bu arada sevindirici bir haberi sizlerle paylaşmak istiyorum. Ankara Tabip Odası tarafından ilki bu sene verilen "Füsün Sayek Bilim Ödülü" nü, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D. öğretim üyesi Sn. Prof. Dr. Oğuz Güç kazanmış ve ödülünü 30 Mart tarihinde Ankara'da almıştır. Sevgili Oğuz'u kutlar, başarılarının devamını dilerim.

Bu vesileyle çalışmalarınızda başarılar diler, saygılarımı, sevgilerimi sunarım.

Prof. Dr. Mehmet MELLİ

Aşağıda okuyacağınız yazı Doç. Dr. Mustafa Çetiner'in, Hematoloji Tarihinde Önemli Kilometre Taşları (Deniz Ofset Matbaacılık, 2003) isimli kitabından alınmıştır. Yazıyı bize Prof. Dr. Nuri Kalyoncu iletti. Konu, farmakolojinin kökleriyle o kadar ilgiliydi ki, severek Bülten'de basmaya karar verdik. Ancak o döneme tanıklık etmiş bir farmakoloğun da yazı ile ilgili bir değerlendirmeye yapmasını arzu ettik. Bize vakit ayıran Kıymetli Burhan Kıran Hocamız, bu yazı için ufak bir önsöz yazdı. Ayrıca yazıdaki bazı noktalarla ilgili önerileri oldu; bu önerileriyle ilgili titiz bir kaynakça hazırladı. Bu önerileri yazının orijinalitesini bozmamak adına, dipnotlar halinde metine ekledik. Kaynakları da topluca metnin sonunda sunduk. Beğenerek okuyacağınızı umuyoruz.

Teşekkürlerimizle,
Türk Farmakoloji Derneği,
Bülten Yayın Kurulu

ÖNSÖZ

TFD Bülteni Yayın Kurulu yayınlamaya değer bulunduğu aşağıdaki makaleye benim bir önsöz yazmamın uygun olacağını düşünmüş ve bana gönderdi. Bu yazıyı okuyunca bende gelişen fikirler ve hatıraları sizlere şöyle arz edebilirim.

Önce farmakologların ana başvuru ders kitabı editörlerinin, bu kitapları dışında neoplastik hastalıkların kemoterapisini gerçekten başlatan kimseler olmasını öğrenmekten memnun oldum. Bu özelliklerini önce hatırlayamadım. Ancak daha sonra Şükrü Bey'le (Merhum Prof. Dr. Şükrü Kaymakçalan) konuşmalarımızda bundan bahsettiğini hatırlar gibiyim. Ayrıca Şükrü Bey'de bu kitabın ilk baskısından itibaren bütün basımları vardı.

Neoplastik hastalıkların kemoterapisinde tarihte ilk defa, o zamana kadar kullanılanlara göre, etkin bir ajan olarak alkile edici bir ilacı insanlarda kullanmış olmalarına, bu alanda kemoterapiyi başlatmış olmalarına rağmen; Goodman ve Gilman'ın Nobel Ödülü alamamış olmalarına hayret ettim. Bu buluşları tesadüfen bulunmuş ve gerisi getirilmemiş bir olay olarak mı algılandı? Bilmiyorum. Halbuki ilk kullanışlarından sonra söylenen "This was proof that cancer could be treated by chemicias." şeklindeydi. (6) Halbuki daha sonra (1988), Gertrude B. Elion ve George H. Hitchings, pürin analoglarını bularak ve kullanılmasını sağlayarak Nobel Ödülü almışlardı. Onlarınsı tesadüfi bir buluş değildi.

Bugün kimyasal silahlar daha çok gelişmemiş ülkeler arasındaki savaşlarda, büyük devletlerin bu savaşı yönlendirmek için kendilerine temin ettiği ajanlarla yapılıyor. Ama gelişmiş dünyayı esas ilgilendiren, bu ajanların terörist amaçlarla kullanılmasıdır. Bu maksatla hemen hepsinde bu ajanlara maruz kalanların muamelesi (handling) ve temizleme ve tedavi bilgileri hazır olarak faydalanılmağa açık tutulmaktadır. Türkiye'nin böyle bir hazırlığı var mıdır? Bilmiyorum.

Nihayet, 'The Pharmacological Basis of Therapeutics' ilk yayınlandığında iddia şu şekildeydi: "In response to the outmoded textbooks of the time, Goodman and Gilman wrote a text for their students in which they correlated pharmacology with other medical sciences" (10) Bu görüş bugün ne ifade ediyor. Şüphesiz yok ki, farmakoloji bir temel bilim dalıdır. Ama tıp öğrencilerine öğretilirken hastalıklarla beraber takdimi ne kadar gereklidir? Aynı ayrı bölümler halinde verdiğimiz bilgiyi, insanlığı bir araya getirmeğe ve kullanmağa her zaman kaadirdir mi? Diyeceğiz. Yoksa entegre eğitim, probleme dayalı eğitim daha verimlidir mi?

Prof. Dr. Burhan K. KIRAN
(Kaynakça arkadadır.)

Bir İnsanlık Trajedisinden Kansere Tedavisine; Alfred Gilman (1908–1984) ve Louis Goodman (1906)

Doç. Dr. Mustafa ÇETİNER

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
İç Hastalıkları Anabilim Dalı Hematoloji Bilim Dalı

İnsanlık tarihi boyunca savaşlar ne yazık ki, bilimsel gelişmelerin de hızlandığı dönemler olmuştur. Bu genel doğruya uygun biçimde lenfoma tedavisindeki ilk önemli atılımın kökeninde de bir savaş trajedisi yatmaktadır.

Hardal gazı (mustard gas) ilk kez Birinci Dünya Savaşı'nda kullanılan biyolojik bir silahtır. Bu gaz son derece basit bir moleküler yapıya ancak bir o kadar da büyük biyolojik hasar gücüne sahiptir. Gaza maruz kalma sonucu ciltte büllöz döküntüler, körlük, akciğer ödemi ve aplastik anemi benzeri ciddi bir kemik iliği supresyonu ortaya çıkar. Akut etkiyi takiben, kişi eğer canlı kalırsa ikincil kanserlerin gelişme riski de çok

yüksektir. Hardal gazına maruz kalanlardaki klinik tablo gerçekten de son derece dramatiktir. Birinci dünya savaşında hardal gazı ile zehirlenen askerlerin tedavisi için uğraşan hemşirelerden birinin söyledikleri gazın etkisi hakkında yeterince bir fikir vermektedir. "Savaşa devam etmek isteyenlerin karar vermezden önce buraya gelip hardal gazına maruz kalan askerlerin düştüğü

Bir İnsanlık Trajedisinden Kanser Tedavisine; Alfred Gilman (1908–1984) ve Louis Goodman (1906)

hali görmeleri gerekir ". Aslında bu söz boşluğa söylenmiş gibidir¹. Nitekim hardal gazı en son Saddam Hüseyin'in Halepçe katliamı sırasında tarih sahnesine çıkmıştır. Bu gazın insanlık için kullanılabilecek olması eminim ki, onu savaşlarda kullanmak üzere üretenlerin hiç aklına gelmemiştir. Ancak insanlık tarihi insanlığa karşı olanlar kadar, insanlıktan yana olanların da tarihidir.

Yale Üniversitesinde çalışan iki ilaç bilimci, Louis Goodman ve Alfred Gilman, mustard gazının kanser tedavisinde kullanılabileceğini ilk düşünenlerdir. Aslında bu düşünceleri çok basit bir gözleme dayanıyordu. Hardal gazına bağlı zehirlenerek yaşamlarını yitiren askerlerin otopsilerinde kemik iliği hücreleri ve lenfoid dokularda belirgin bir supresyon ortaya çıkıyordu. İkili, bu gözleme dayanarak lenfoma tedavisinde mustard gazının kullanılabileceğini düşündüler ve 1942 yılında nitrogen mustard ile çalışmaya başladılar. Farelerde yaptıkları çalışmalar, ilk savaşta kullanılan sülfamustard'dan elde edilen nitrogen mustardın tümör regresyonuna neden olduğunu gösteriyordu.

Bileşiğin insanda denenebileceğine inanmaya başlamışlardı. Nitrogen mustardın bir örneği olan "mustine" isimli bileşiği, 48 yaşında radyasyon tedavisine yanıtız bir Hodgkin dışı lenfoma olgusuna uyguladılar. Aslında ilacı ne dozda ve ne kadar süre vermeleri gerektiği hakkında en ufak bir fikirleri yoktu. Buna rağmen güvenli olduğunu düşündükleri 0,1 mg/kg/gün dozunda ve birbirini izleyen 10 gün boyunca intravenöz olarak hastaya uygulama cesaretini gösterdiler. Sonuç şaşırtıcıydı. Mustine uygulanan hastanın tümör kitlesinde ikinci gün yumuşama olmuş ve tedavi sonunda belirgin bir küçülme ortaya çıkmıştı. Ancak ne yazık ki, elde edilen bu yanıt haftalar içinde ortadan kalktı ve hastanın tüm klinik bulguları eski haline döndü. Hasta, ilaç uyguladığını takiben nötropeniye girmiş ve kemik iliğindeki malin hücreler kaybolmuştu. Ancak rejenerasyon sırasında bu hücreleri yeniden gördüler, üstelik lenf bezleri de eski büyüklüklerine ulaşmıştı. İlacı ikinci kez denediler, elde edilen yanıt yine geçiciydi. Üçüncü denemede ise yanıt alamadılar. Buna rağmen Goodman ve Gilman'ın bu denemesi açıkça göstermişti. "Lenfoma ilaç ile tedavi edilebilirdi".

İzleyen süreçte Gilman ve arkadaşları Yale Üniversitesinde 67 hastaya 0,1 mg/kg/gün dozunda Nitrogen Mustard tedavisi uyguladılar². Cesaretleri giderek artıyordu. Ancak çalışma hızlarını kesen iki olay oldu. İkinci Dünya Savaşı halen sürüyordu, Goodman araştırmalarını sürdürmek için Salt Lake City'ye taşınmış, Gilman'da orduya katılmış, yani ekip dağılmıştı. Dahası ABD ordusu, ikilinin bulgularını askeri bir sır sayıyor ve yayımlanmasına izin vermiyordu. Yani bir süre daha beklmeleri gerekmektedir.

Ekibin ilk makalelerini yayımlamaları için ikinci dünya savaşının bitmesi gerekti. Goodman'ın 1946 yılında "*The Journal of American Medical Association*" isimli dergide yayımlayabildiği ünlü makalesi kanserin ilaçla tedavi edilebileceğinin önemli bir kanıtıydı (*Goodman LS, Wintrobe MM, Dameshek W, Goodman MJ, Gilman A, McLennan MT. Landmark article Sept. 21, 1946: Nitrogen mustard therapy. Use of methyl-bis(beta-chloroethyl)amine hydrochloride and tris(beta-chloroethyl)amine hydrochloride for Hodgkin's disease, lymphosarcoma, leukemia and certain allied and miscellaneous disorders.*)

Goodman'ın makalesi, hematolojinin yakın tarihinin sanki bir özeti gibidir. Wintrobe, Dameshek gibi çok tanınmış bilim adamları da bu makalenin yazarları arasındadır. Kimileri bu makaleyi öylesine önemserler ki, onlara göre kanseri ilaç ile tedavi etmeyi denemek, Mısırlıların ilk kez şifalı otları hastalıkların tedavisinde kullanmaya başlamaları veya Romalıların meme kanserinde ilk kez mastektomiye denemeleri kadar önemli, tarihsel bir olaydır.

Alfred Gilman ve çalışma arkadaşı Louis Goodman'ın tıbbı katkıları sadece nitrogen mustard ile ilgili yaptığı çalışmalar değildir. Editörlüğünü birlikte yaptıkları "*The Pharmacological Basis of Therapeutics*" isimli farmakoloji kitabı sayesinde tüm dünyada son derece iyi tanınmaktadırlar. Bu kitap günümüzde de en çok okunan farmakoloji kitaplarından biridir ve son baskısını 2006 yılında yapmıştır. Bu iki bilim adamı öylesine yakın iki dosttu ki, Alfred Gilman, oğlu doğduğunda bu dostluğun göstergesi olarak onun ikinci ismini Goodman koymuştu.

¹ Hardal gazı I. Dünya Savaşı'ndan sonra yasaklanmasına rağmen, İtalyanlarca Etiyopyalılar'a karşı(2); II. Dünya Savaşı'nda ABD askerleri üzerinde deneysel olarak(3); İran-İrak Savaşı sırasında(4); ve en son olarak Saddam Hüseyin'in Halepçe Katliamı sırasında (hardal gazı yanında, sinir gazları olan sarin, tabun'un da kullanıldığı iddia edilmektedir) kullanılmıştır.(5)

² Hastaların sadece 7 tanesi Yale Üniversitesi'nde tedavi almıştır. Geri kalanlara, ABD'de başka kurumlarda tedavi uygulanmıştır (7).

Bir İnsanlık Trajedisinden Kanser Tedavisine; Alfred Gilman (1908–1984) ve Louis Goodman (1906)

Alfred Gilman'ı anarken oğlundan söz etmemek olmaz. Çünkü Alfred Gilman'ın oğlu Alfred Goodman Gilman'da en az babası kadar önemli bir bilim insanı oldu. Onun kariyerinin en tepe noktası G proteinlerini izole etmesi ve Martin Rodbell ile birlikte 1994 Nobel Tıp ödülünü kazanmasıdır.

Prof. Dr. Burhan Kıran'ın önsözü ve dipnotları ile ilgili kaynakça:

1. ÇETİNER, M. : Hemotoloji Tarihinde Önemli Kilometre Taşları ve Portreler. Deniz Ofset Matbaacılık, İstanbul, 2003.
2. ICRC. Ethopia 1935-36: mustard gas and attacks on the Red Cross. <http://www.icrc.org/Web/Eng/siteeng0.nsf/html/5RUHGM> (ulaşma günü Aralık 04, 2006).
3. Institute of Medicine. The health effects of of mustard gas and Lewisite: Veterans at risk (1993). <http://veterans.iom.edu/subpage.asp?id=13691>. (ulaşma günü Aralık 04, 2006).
4. International Herald Tribune. Rumsfeld should know: Who minded Iraqi mustard gas in 1983. http://www.iht.com/articles/2002/11/129/edjost_ed3_.php. (ulaşma günü Aralık 04, 2006).
5. Wikipedia. http://en.wikipedia.org/wiki/Halabja_poison_gas_attack. (ulaşma günü Aralık 04, 2006).
6. Yale Medicine. http://yalemedicine.yale.edu/ym_suo5/capsule.html. (ulaşma günü Kasım 13, 2006).
7. GOODMAN, LS, WINTROBE, MM., DAMESHEK, W., GOODMAN, M J, GILMAN, A. : Nitrogen Mustard Therapy – Use of Methyl-Bis(Beta-Chloroethyl)amine Hydrochloride and Tris(Beta-Chloroethyl)amine Hydrochloride for Hodgkin's Disease, Lymphosarcoma, Leukemia and Certain Allied and Miscellaneous Disorders. Landmark Article. JAMA-1946;132:126-132.
8. Goodman & Gilman's The Pharmacological Basis of Therapeutics, 11th Edition. Editor in Chief: Laurence L. Brunton; Assoc. Eds: John S. Lazo & Keith L. Parker. McGraw-Hill, New York, 2006.
9. Nobel Foundation. http://nobelprize.org/nobel_prizes/medicine/laurates/1994/. (ulaşma günü Nov 13, 2006).
10. Yale Medicine. http://yalemedicine.yale.edu/ym_spo1/obits.htm. (ulaşma günü Kasım 13, 2006).

NITROGEN MUSTARD THERAPY

Use of Methyl-Bis(Beta-Chloroethyl)amine Hydrochloride and Tris(Beta-Chloroethyl)amine Hydrochloride for Hodgkin's Disease, Lymphosarcoma, Leukemia and Certain Allied and Miscellaneous Disorders

LOUIS S. GOODMAN, M.D., Salt Lake City
MAXWELL M. WINTROBE, M.D., Salt Lake City
WILLIAM DAMESHEK, M.D., Boston
MORTON J. GOODMAN, M.D., Portland, Ore.
MAJOR ALFRED GILMAN
Medical Corps, Army of the United States
and
MARGARET T. McLENNAN, M.D., Salt Lake City

In a recent report the historical aspects of the use of β -chloroethyl amines (halogenated alkyl amines, nitrogen mustards) in the treatment of certain diseases of the blood-forming organs were presented and the chemical, pharmacologic, toxicologic and animal experimental aspects of these compounds reviewed.¹ The interested reader is referred to that report for orientation.

The present preliminary communication concerns the clinical use of halogenated alkyl amines in the treatment of lymphosarcoma, Hodgkin's disease, leukemia and a limited number of allied and miscellaneous disorders. In all, 67 patients have been studied. These include 7 patients² treated by L. S. Goodman and Alfred Gilman at the New Haven Hospital; 34 patients treated by M. M. Wintrobe and Margaret T. McLennan at the Salt Lake County General Hospital; 16 patients treated by William Dameshek, Boston, and 10 patients treated by M. J. Goodman, Portland, Ore. The types of diseases treated are shown in the accompanying table. The youngest patient was 3 years of age and the oldest 76. The sexes were approximately equally represented in the series. Twenty-six of the 67 patients are still alive and under observation or therapy.

No attempt will be made at this time to analyze statistically the results obtained or to compare them with those observed after roentgen irradiation. The reasons for this are (1) the small number of patients in the series, (2) the prior use of radiation treatment for most patients, (3) the terminal nature and radiation refractory character of the disease in the majority of cases and (4) the small number of patients in the early stage of their disease. Rather, our purposes in this report are mainly to summarize briefly the clinical experiences obtained and to present the considered opinions of the various investigators concerned as to the status and the potential value of the β -chloroethylamines in the syndromes enumerated. In subsequent more complete communications, comparison with the results of radiation therapy will be made and detailed hematologic and pathologic data will be presented.

Bitkilerden İlaç Elde Edilmesi ve Bitkilerin İlaç Olarak Kullanılması Üzerine...

Prof. Dr. Mehmet MELLİ
Türk Farmakoloji Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

Bilindiği üzere ülkemizde gittikçe artan bir şekilde çeşitli bitkilerin çiçeklerinden, yapraklarından, kabuklarından veya diğer kısımlarından değişik yöntemlerle elde edilen genelde sıvı şeklinde formlar, kanserden diyabete kadar, neredeyse her türlü hastalığın tedavisinde kullanılmaktadır. Bu tür yaklaşımları genelde aktarlar sergilemesine rağmen, zaman zaman tıp mensuplarının da, eğitimleriyle kazanmış olması gereken kavramları bir yana bırakarak, bu tür uygulamalara ortak oldukları görülmektedir. Bu tür uygulamaların yanında, medyada zaman zaman bu uygulamaları özendirici yayınlar dikkati çekmektedir. Özellikle görsel medyanın kişiler üzerindeki etkileri göz önüne alınınca, tüm toplumu ilgilendiren bu tür yayınlar önem kazanmaktadır. Bu yazının amacı, bu konudaki kavramları tartışmak ve özellikle sağlık mensupları dışındaki toplum kesimleri ile sağlık medyasına aydınlatıcı bilgi vermektir.

İlaç nedir?

Bir molekülün ilaç olabilmesi için, her şeyden önce belli bir hastalıkta, bir belirtide, tıbbi deyimle bir indikasyonda faydalı olabileceğini öngören bir hipotez olması gerekir. Aşağıdaki yöntemlerden birisi; yeni ilaç geliştirilmesinde çıkış noktası olabilir (1).

1. Halk ilaçlarından ve doğal kaynaklardan yararlanma
2. Doğal kaynaklı ilaçların yapılarını değiştirmek veya taklit etmek

3. Vucutta yeni hedef moleküllerin bulunması ve onu aktive veya inhibe eden kimyasal maddelerin tasarlanması
4. Hormonlar ve benzerleri endojen etkin maddelerin taklit edilmesi
5. Başka firmanın ilacının taklit edilmesi
6. Varolan ilaçların yan tesirlerinin incelenmesi
7. Görece gelişigüzel bir yaklaşımla ya da tesadüfen ilaç bulunması

Yukarıdaki yöntemlerden birisiyle geliştirilen ve belli bir hastalıkta, bir belirtide, faydalı olabileceğini öngörülen molekülün ilaç haline gelebilmesi için, önce klinik öncesi (preklinik) çalışmalarının yapılması gerekmektedir (2). Bu aşamada deney hayvanlarından elde edilen çeşitli dokularda (in vitro izole organ), çeşitli hücre suspansiyonları veya kültürlerinde, deney hayvanlarında geliştirilen çeşitli hastalık modellerinde sözkonusu molekülün etkililiğiyle ilgili çalışmalar yapılır. Ayrıca bu dönemde çeşitli deney hayvanlarında molekülün kısa ve uzun süreli kullanımıyla toksisite deneyleri yapılır. Bu aşamalardan başarıyla geçen molekülün etkililiği ve güvenliliği kısıtlı sayıda insan üzerinde denenmeye başlanır. Faz çalışmaları diye bilinen klinik ilaç araştırmalarının ilk aşaması (Faz I çalışmaları), bazı özel durumlar haricinde, gönüllüler üzerinde yapılır ve molekülün dozu, farmakokinetiği ve güvenliliği konusunda bilgi edinilir. Faz II çalışmaları ise ilaç olmaya aday molekülün ilk defa hastalarda denendiği ve doz aralığı, etkililik ve güvenlilik konusunda bilgiler edinildiği çalışmalardır. Faz III çalışmaları ise daha fazla sayıda hasta üzerinde ve çok merkezli olarak yapılan çalışmalardır. Bu aşamalardan başarıyla geçen molekül, ülkenin sağlık otoritesinden gerekli izinleri aldıktan sonra ilaç olarak piyasaya çıkmakta ve insanlığın hizmetine sunulmaktadır. Bu

Bitkilerden İlaç Elde Edilmesi ve Bitkilerin İlaç Olarak Kullanılması Üzerine...

zorlu süreç yaklaşık 8-13 yılı ve 0.8 milyar doları bulabilen araştırma-geliştirme harcamasını gerektirmektedir.

Bitkilerden ilaç elde edilir mi?

İlaçlar inorganik maddeler, mikroorganizma ve mantarlar, bitkiler ve hayvanlar gibi doğal kaynaklardan veya sentetik olarak elde edilir (3). Çeşitli kaynaklar yanında, bitkilerden de oldukça fazla sayıda ve kanser tedavisinde kullanılan bazı antineoplastik ilaçlar da dahil, çok önemli ilaçlar elde edilmektedir. Ülkemizin bu açıdan bir avantajı, çok zengin bir flora sahip olması ve ilaç elde edilebilecek bitkilerin yetişmesidir. Maalesef, ülkemiz florasının bu açıdan verimli bir şekilde değerlendirildiğini söylemek olası değildir. Bu konuda olumlu bir örnek, Toprak Mahsulleri Ofisine bağlı olarak Bolvadin/Afyonkarahisar'da faaliyet gösteren alkaloid fabrikasında kurutulmuş ve ezilmiş haşhaş kapsülünden opiyatların (morfin, kodein ve yarı sentetik türevleri) elde edilmesidir.

Bitkilerden ilaç etken maddesinin elde edilmesinin ötesinde, zaman zaman etken maddeyi saf olarak değil, olası etken maddeyi de içeren bir karışım halinde (ekstre) veya bitkilerin alkol veya eterde eriyebilen kısımlarını içeren sıvı ilaç şeklinde (tentür) kullanılabilmesi gündeme gelmektedir. Teknolojideki gelişmelerle bitkilerden etken maddelerin elde edilmesi ve zaman zaman sentetik türevlerinin yapılması hız kazanmasına rağmen, halen bitkisel ilaçlar tedavide kullanılabilir. WHO tarafından 1991 yılında Cenevre Toplantısında yapılan tarife göre bitkisel ilaç; bitkisel drog veya karışımlarını olduğu gibi veya değişik preparatları halinde etkili kısım olarak taşıyan bitmiş, etiketlenmiş, tıbbi ürünler veya müstahzarlardır. Bu ürünlerde terapötik etkinliği olduğu kabul edilen aktif maddeler ve miktarları uygun analitik metodlar kullanılarak tanımlanmalıdır. Bitkisel ilaçlarda da, konvansiyonel ilaçlarda aranan kalite, güvenilirlik ve etkinlik şartlarının bulunması istenir (4). Bunun ötesinde bitkisel ilacın elde edildiği bitkinin yetiştiği yer, mevsim koşulları, bitki yapraklarının veya diğer kısımlarının toplandığı mevsim gibi çok çeşitli faktör, bitkisel ilacın içindeki etken maddenin miktarını ve dolayısıyla etkinliğini değiştirebilmektedir. Bu gerekçeyle bu tür bitkisel ilaçların standartize edilmesi son derece önemlidir.

Bitkiler ilaç olarak kullanılabilir mi?

Ülkemizde son zamanlarda gerek yazılı ve gerekse görsel basında bitkilerden elde edilen çeşitli ürünlerin (çekirdek, ekstre vb.) çok çeşitli hastalıklar için önerildiği ve aktarların, neredeyse, doktor ve eczacıların yerini aldıkları görülmektedir. 1980'li yıllarda zakkum ile başlayan bu olay, gittikçe tehlikeli bir boyuta sürüklenmektedir. Yukarıdaki paragrafta değindiğim üzere, bitkiler ilaç elde edilmesinde oldukça önemli bir kaynaktır. Yine zaman zaman etkililiği, güvenliliği, kalitesi gösterildikten ve standartizasyonu sağlandıktan sonra bitkisel ilaçlar tedavide kullanılabilir. Bugün herkesin hayatında en az bir kere kullandığı aspirinin keşfiyle ilgili ilk gözlemler, söğüt ağacı kabuklarının ateşi düşürmesiyle yapılmıştır. Bilimdeki gelişmelerin ışığında söğütten asetil salisilik asit (aspirinin etken maddesi) izole edilmiş, yapısı aydınlatılarak ve tamamen sentetik olarak elde edilerek 1890 yılında insanlığın hizmetine sokulmuştur. Bu örnek dahi, bitkilerin ilaç elde edilmesinde ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. İlginç olarak literatürde aspirinin keşfiyle ilgili ilk gözlemlerin 1700'lü yılların sonunda bir din adamının söğüt ağacı kabuklarının ateşi düşürmesini gözlemlemesiyle ortaya çıktığını bildirilmektedir (5). Çok kısa bir süre önce Erciyes Ü. Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D. öğretim üyesi Sn. Prof. Dr. Yalçın Tekol'un bir yazısından (6) öğrendiğime göre, İshak Bin Murad adında bir Türk 1390 yılında yazdığı kitabında bu gözlemden bahsetmiştir (7).

Bitkilerden ilaç hammaddesi elde etmeden, bitkisel ilaç haline getirilmeden, etkililiği, güvenliliği, kalitesi ve standartizasyonu ilgili hiçbir çalışma yapmadan ilaç yerine kullanılması toplumumuzda çok önemli sorunlar yaratmaktadır. Zakkum olayında insanların planlanan tedavilerini bırakıp, zakkum ekstresiyle tedavi olmaya çalıştıklarını biliyoruz. Bunun ötesinde, yukarıda sözü edilen maddeler fahiş fiyatlarla vatandaşlarımıza satılabilmektedir. Bu bağlamda "bitkilerden ilaç elde edilmesi", "bitkisel ilaç yapılması" kavramları ile "bitkilerin ilaç olarak kullanılması" kavramlarını çok net olarak birbirinden ayırmak gerekir. Burada akla, bitkilerin ilaç olarak kullanılmasının hangi gerekçelerle yapıldığı gelebilir. Toplumların özelliklerinden gelen, çeşitli gözlemlere dayanan ve hatta bilimsel bir veriden çıkılarak ortaya çıkan bir hipotezle, bitkiler ilaç olarak kullanılmaktadır. Burada en büyük sorun; gündeme gelen hipotezin ispat edilmemiş olmasıdır. İlaçlar için böyle bir hipotezi test etmenin tek yolu, daha önce

Bitkilerden İlaç Elde Edilmesi ve Bitkilerin İlaç Olarak Kullanılması Üzerine...

bahsedildiği üzere, iyi planlanmış klinik araştırmalardır. İşin daha vahimi; sadece bitkilerin değil, bazı ilaçlarında kendilerinden beklenen faydayla ilgili hipotez test edilmeden, yani belirtilen endikasyonda klinik ilaç araştırmaları yapılmadan kullanılmasıdır. Buna en iyi örnek, başta E vitamini olmak üzere çeşitli antioksidan vitaminlerin ve bazı ilaçların oksidatif stresle karakterize çeşitli durumlarda kullanılmasıdır. Bu uygulamada olduğu gibi bu kullanılış için kurulan hipotez bilimsel bir temele dayanmaktadır. Söz konusu vitaminlerin, bahsedilen endikasyonda yaygın kullanımı olmasına rağmen, yapılan çeşitli klinik çalışmalarda etkili olduklarına dair bir kanıt elde edilmemiştir. Bu gerekçelerle farmakologlar, bir yandan geçmişte olduğu gibi gelecekte de bitkilerden tedavide önemli olabilecek ilaçların elde edileceği umudunu korurken, bir yandan da bitkilerin ve hatta bazı ilaçların klinik araştırmalar yapılmadan, etkililiği, güvenliliği gösterilmeden kullanılması karşısında çok net tavır almalıdır.

Bitkilerin ilaç olarak kullanılmasının olumsuz etkileri olabilir mi?

Bitkilerden elde edilen çeşitli ürünlerin kullanılışıyla ilgili olarak "bu ürünler doğal maddeler olduğu için hiç zararlı etkileri yoktur" gibi bilimsel olmayan bir görüş ileri sürülmektedir. Bu görüş kesinlikle doğru değildir. "Dietary supplement" başlığı altında eczanelerin dışında çeşitli marketlerde ve satış mağazalarında satılan, bazıları bitkisel olabilen gıda katkı maddelerinin bir kısmının ciddi yan etkiler yaptığı, hatta ölümlere neden olduğu bildirilmiştir (8,9). Yine son zamanlarda zayıflama çaylarıyla ilgili ortaya çıkan istenmeyen etkilerden bahsedilmektedir. Ülkemizde bu konuda veri olmamasına karşın, sağlık kayıtlarının düzenli olduğu ülkelerde, bu konuda bildirimler bulunmaktadır. Bu nedenle, bu ürünler için kullanılan "çok faydası olmasa dahi, en azından zararı olmaz" değerlendirmesinin doğru bir yaklaşım olmadığını vurgulamak gerekir.

Sonuç

Ülkemizde vatandaşların hekime ve ilaca ulaşmasında ciddi zorluklar yaşadığı, bilimsel bilgi ve teknolojiyi üretmek bir yana, toplumun çok büyük kesiminin bilimsel bilgiyi kullanmada yeterli olmadığı gözönüne alınırsa, tedavideki etkililiği ve güvenliliği konusunda hiçbir somut kanıt bulunmayan bitkisel

ürünlerin toplumda kullanılmasının yaygınlaşmasına şaşırılmamak gerekir. Resmi sağlık otoritesi olarak Sağlık Bakanlığının ve meslek odalarının bu tür tedavi yaklaşımı sergileyenler konusunda dikkatli olmaları ve gerekli idari ve cezai işlemleri yapmaları gerekmektedir. "Gıda katkı maddesi" (dietary supplement) başlığı altında eczaneler ve eczaneler dışında satılan ürünlere ise 2002 yılında Sağlık Bakanlığı ile Tarım Bakanlığı arasında yapılan mutabakat sonucu sağlık Bakanlığından izin alınması koşulu benimsenmişken, halen bu izin Tarım Bakanlığı tarafından verilmektedir. Bu yanlışlığın bir an önce düzeltilmesi ve bu tür ürünler için Sağlık Bakanlığının mutlaka devrede olması gerekir. Ayrıca toplumun ve sağlık medyasının bu konuda bilgilendirilmeleri çok önemlidir.

Kaynaklar

1. Prof. Dr. S. Oğuz Kayaalp, Klinik farmakolojinin esasları ve temel düzenlemeler, Genişletilmiş 3. baskı, Feryal Matbaacılık San. Ve Tic. Ltd. Şti, Ankara, 2005, Sayfa:1-16.
2. Dr. Yeşin Üresin, İlaç geliştirme aşamaları, Sayfa:25-32, Klinik araştırmalar kitabı, Ed. Hamdi Akan, Bilimsel Tıp Yayınevi, Ankara, 2006.
3. Prof. Dr. Şükrü Kaymakçalan, Genel farmakoloji, Kısmen değiştirilmiş 2. baskı, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları, Ankara, 1976, Sayfa:12-23.
4. Prof. Dr. M. Sibel Gürün, Bitkisel tıp ve kullanılan bitkisel ilaçlarda kalite; etkililik ve güvenlik sorunu, İKU Dergisi, 10, 24-28, 2005.
5. E. Stone, An account of the success of the bark of the willowin the cure of aques, Phil. Trans. R. Soc., 53, 195-200, 1763.
6. Prof. Dr. Yalçın Tekol, Türk Farmakoloji Derneği Bülteni, 91, 19-20, 2007.
7. N. Canpolat, XIV. Yüzyılda yazılmış değerli bir tıp eseri, Edviye-i Müfrede, Türkoloji Dergisi, 5, 21-47, 1973.
8. Stein, C.M., Are herbal products dietary supplements or drugs? An important question for public safety, Cli. Pharmacol. Therapeutics, 71, 411-423, 2002
9. Haller, C.A., Clinical approach to adverse events and interactions related to herbal and dietary supplements, Clinical Toxicology, 44, 605-610, 2006.

Yazıyı gözden geçirerek değerli önerilerde ve düzeltmelerde bulunan Prof. Dr. Öner Süzer, Prof. Dr. Ersin Yarış, Prof. Dr. Yeşim Tunçok ve Prof. Dr. M. Sibel Gürün'e teşekkür ederim.

Neuroscience 2006'dan aklımda kalanlar

Prof. Dr. Vahide SAVCI

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
Farmakoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Geride bıraktığımız yılın 14-18 Ekim tarihleri arasında Amerika Birleşik Devletleri'nde düzenlenen "Neuroscience" kongresine katıldım. Döndüğümde, sevgili Bülent Gümüşel'in daveti üzerine, kongre izlenimlerimi sizlerle paylaşmaya çalıştım. Biraz gecikme ile birlikte, genç farmakolog arkadaşlarımıza toplantıyı tanıtmaya fırsatı da yakaladığım için, yazımı büyük bir memnuniyetle yazdığımı belirtmek istiyorum.

Amerikan Sinirbilim Derneği tarafından bu yıl 36. sı düzenlenen "Neuroscience" toplantıları kendi alanında dünyanın en büyük organizasyonlarından biridir. Dernek, beyin ve sinir sistemi ile ilgili olarak çalışan temel araştırmacıları ve diğer tıp insanlarını bir araya getiren bir organizasyon olarak 1969 yılında kurulmuştur. Başlangıçta 500 kadar olan üye sayısı günümüzde 37.000'den büyük bir rakama ulaşmıştır. Çalışmaları birçok komitenin kendi alanında geliştirdiği projelerle gelişmekte ve güçlenmektedir. Katılımcı sayısı, ilk toplantının düzenlendiği yıl olan 1971'de sadece 1396 iken, bugün neredeyse 40.000'e ulaşmış durumdadır.

Toplantı bu yıl Atlanta'da düzenlendi. İstatistiklere göre geçen yıla göre daha az katılım olmuş görünüyor, ama yine de katılımcı sayısı 25.748 gibi oldukça yüksek bir rakama ulaşmış. Katılımın artmasıyla birlikte, toplantıların düzenlendiği ve bu kadar büyük bir gruba ev sahipliği yapabilecek nitelikteki bir kaç

şehir de neredeyse klasikleşmiş durumda; Washington DC, New Orleans, San Diego, Los Angeles dönüşümlü olarak toplantıya evsahipliği yapan şehirler arasında görünüyor. Ancak, 2005 Eylül'ünde yaşanan Katrina felaketi ile büyük kısmı hasar gören New Orleans, belki de şimdilik, bu listeden çıkmış görünüyor. Onun yerine Atlanta seçilmiş... İkinci kez ev sahibi konumunda olan Atlanta, ilk kez 1979 yılında toplantıya evsahipliği yapmış ama o günlerde katılımın sadece 5000 kişi civarında olduğu rapor ediliyor, yani günümüzdeki rakamın ancak beşte biri...

Neuroscience toplantılarında günümüze kadar sadece katılımcı sayısı değil aynı zamanda içerik de giderek zenginleşmiştir. Ana temalar, nöronal uyarılma ve hücrel mekanizmalardan sinir sistemi hastalıklarına, duysal, motor ve otonom sistemlerden sinirbilim tekniklerine ve tarihe kadar açılan geniş bir yelpazenin içinde yer almaktadır. Her yıl ana temalarla ilgili seminerler, sempozyumlar, uygulamalı programlarla birlikte binlerce sözlü ve poster bildirileri yer alır. Kongrede yer alan tanıtım reyolları ise, benim

Neuroscience 2006'dan Aklımda Kalanlar

için, adeta birer meditasyon alanı olmuştur. Sınırlı kapasiteli, küçük katılımlı toplantılardan farklı olarak bu bölümlerde yüzlerce laboratuvar sistemlerini bizzat yerinde görebilir, yeni modelleri tanıyabilir ve bilgilenebilirsiniz. Bu reyonlardaki dergi ve kitap tanıtımları ise adeta bir "harikalar diyarı" gibidir. Buralarda hem binlerce kitap ve dergiyi, üstelik daha basım aşamasında olanlar dahil, keşfedersiniz, hem de çok uygun fiyatlarla alabileceğiniz çok sayıda kitapla karşılaşırız.

1992 yılından beri her yıl olmasa da bir kaç yılda bir katılmaya çalıştığım kongrede, bu yıl bazı yeni düzenlemeler yapılmıştı. Örneğin, neredeyse artık klasikleştiğini düşündüğüm akşam konferansları, katılımcıların bu saatlerde kendi bilimsel ilgi alanlarına yönelik gruplaşmaları ve daha fazla sosyalleşmeleri için bir fırsat yaratmak amacıyla, bu yıl kaldırılmıştı. Tüm bilimsel toplantı ve programlar akşam saat 18.15'de bitiyordu. Bu düzenlemenin bilimsel zenginliği azaltmasını engellemek için, her gün akşam saatlerinde 17.15-18.15 arası "Presidential Special Lectures" başlığı altında konferanslar planlanmıştı. Bu konferans konuları, genel olarak, henüz tedavileri olmayan nörodejeneratif ve nöropsikiyatrik hastalıklara yaklaşımın ve tedavi umutlarının genetik çalışmaların katkısıyla geldiği noktaları aydınlatan nitelikteydi. Kısaca insan genetik çalışmalarının temel araştırmaları yönlendirerek hastalıkların nedenlerinin daha fazla anlaşılmasına yardımcı olduğu klasik mesajını vermekteydi. Alzheimer hastalığının moleküler nörobiyolojisi ile ilgili konferans bu ana grubun içinde her zamanki yerini almıştı. Bunun dışında yine benzer tematik alanlarda hazırlanmış "special lectures" başlığı altında seminerler planlanmıştı. Bu özel seminerler arasında Ann Graybiel'in bazal gangliyonların davranış paternlerimize etkileri ile ilgili sunusu programda ilgimi çekenler arasındaydı. Ann Graybiel'i 90'ların başında MIT'de doktora sonrası araştırmacı olarak bulduğum sıralarda tanımıştım ve 1996 yılında Washington'da düzenlenen kongrede ilk konuşmasını dinlemiştim. Hem başarılı çalışmaları ve hem de bir kadın bilim insanı olması sıfatıyla hayranlık duyduğum araştırmacılarından biridir. Yine "The Fred Kavli Distinguished International Scientist Lecture" başlığı altında Winfried Denk'in non-linear optiklerin araştırmalara verdiği yön ve kullanım alanları ile ilgili semineri de programda yer almaktaydı. Adı geçmişken Fred Kavli'den birkaç cümleyle de olsa

bahsetmeden geçmek olmaz diye düşünüyorum. Çünkü, kendisi, sahibi olduğu büyük servetini neredeyse tümüyle bilimsel araştırmaların hizmetine sunmuş, Norveç asıllı bir işadamıdır. Her zaman araştırmaların bağımsız olmasından yana görüşünü savunan Fred Kavli, bu doğrultuda kendi adına kurulmuş Kavli Vakfı aracılığıyla çeşitli bağımsız araştırma enstitülerine destek vermektedir. Vakıf 2008 yılından itibaren Norveç Bilimler Akademisi'nin işbirliğiyle, Nobel alanında ödül verilmeyen başlıca üç alanda, astrofizik, nörobilim ve nanobilim alanlarında ödül vermeyi planlamaktadır.

2003 yılındaki New Orleans toplantısı sırasında sadece aktarma yaptığımız bir şehir olarak hatırladığım Atlanta'ya bu kez ziyaretçi olacağımız için bir miktar heyecanlıydım. Yolculuğumuzun Frankfurt aktarması sırasında yaşadığımız oldukça stresli, bir o kadar da uzun güvenlik tedbirleri gereği üst baş aranması daha ilk saatlerde bizi bezdirdi diyebilirim. Önceden haberdar olmadığım, yaklaşık bir ay kadar önce başlatılmış olan bir uygulama da, benim için bütün bu stresli bekleyişin tuzu biberi oldu. Özellikle İngiltere'deki havaalanı bombalı saldırı ihbarından sonra uygulamaya konduğu söylenen bu yeni düzenlemede Amerika uçuşlarında yanımızda (uçakta) 100 ml'den fazla sıvı formunda maddelerin taşınmasına yasak konmuştu. Buna göre benim kişisel çantamdaki bütün krem, parfüm, İstanbul'dan aldığımız birkaç alkollü içecek Frankfurt havaalanında çöpe atıldı. Almanlar arama işini o kadar rahatsızlık verici boyutlarda yaptılar ki, sadece bizler değil, Amerikan vatandaşları da paylarına düşeni yaşamak zorunda kaldılar. Uzun bir yolculuk sonrası nihayet Atlanta'ya ulaştığımızda, neredeyse birkaç yıl yaşlanmış gibi hissetmemize ve hatta görünmemize yol açan yorgunluğumuzu gidermek üzere kendimizi bir taksiye atarak otelimize ulaştık. Neuroscience toplantılarının beğendiğim yanlarından biri de son derece iyi organize edilmiş olmalarıdır. Herşeyi önceden hazırlanmış ve sizi bekliyor oluyor. Otelimiz de kongre listesindeki otellerden biri olması sıfatıyla toplantıya hazır görünümdeydi. Bu nedenle de adaptasyon sorunu hiç yaşanmadı. Servisler düzenli olarak işliyor ve programlara her yerden ulaşmak mümkün olabiliyordu. Daha önceden incelediğim haritalardan Atlanta'nın temel olarak üç yerleşim bölgesinden oluştuğunu biliyordum. Şehir merkezinin yanı sıra "Peachtree" ve "Buckhead" perifer yerleşim bölgeleriydi. Otelimiz "Buckhead" bölgesindeydi. İklim nedeniyle bol yeşillik

Neuroscience 2006'dan Aklımda Kalanlar

hemen farkediliyordu. O kadar ki evlerin birçoğu ağaçların arasında gizlenmişti. Yukarıda bahsettiğim bölgeler arasında ilerlerken, apartman kompleksleri ve işyerleri dışında klasik Amerikan evlerini görmek pek mümkün değildi. Bu yönüyle bende soğuk ve yalnız bir şehir izlenimini bıraktı. Diğer yandan şehir merkezi, katılımcıların da etkisiyle, son derece hareketli ve caddeler insanlarla doluydu.

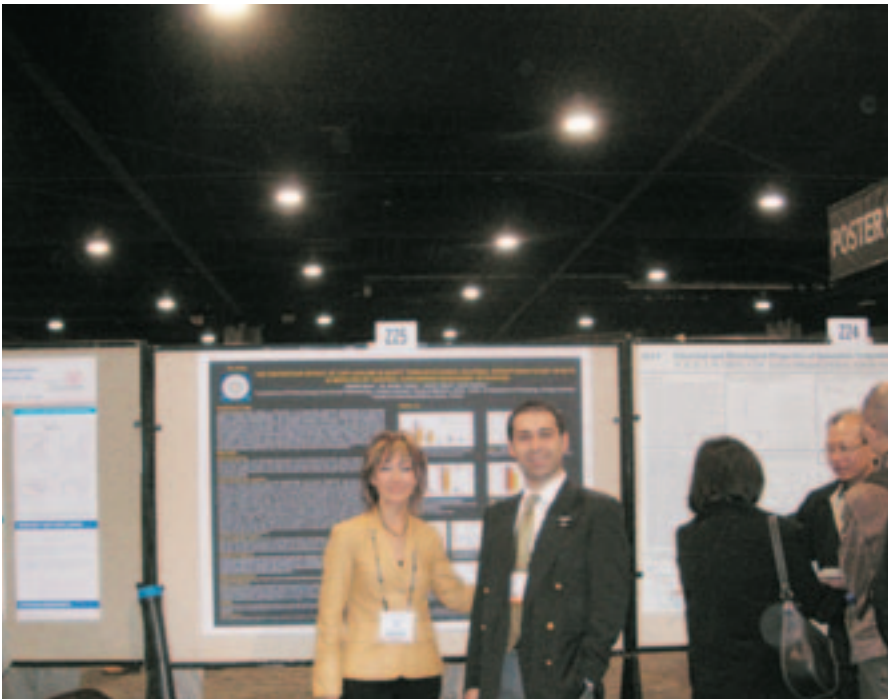
Atlanta'ya ulaşmamız cumartesi öğleden sonra geç bir vakit olduğundan Neuroscience 2006'nın belki de en popüler konuşmalarından birini maalesef kaçırdım. Sinir bilim insanlarının genel toplumun sosyal yönüyle de bütünleşmelerini amaçlayan "Dialogues between Neuroscience and Society" başlığı altında bir önceki yıl Dalai Lama'nın konferansının büyük yankı yapması ve başarısı üzerine, bu yıl da dünyaca ünlü mimar Frank Gehry'nin mimari yapıların, şekillerin ve renklerin insan beyninin algılama sürecine etkileri ile ilgili konferansı cumartesi öğlen gibi planlanmıştı. Pazar günü son derece kısa süren kayıt olayının ardından, orada bulduğum arkadaşarımla, kısa bir "çevremizi tanıyalım" turu yaptık. Ardından da önceden planladığımız konferans, bildiri, poster bölümlerini dolaşmaya başladık. Biraz önce de bahsettiğim gibi bu kadar büyük bir organizasyondan mümkün olduğunca fazla yararlanabilmek için plan yapmak zorundasınız.

Aksi takdirde, oradan oraya koşuştururken güzel konuşmaları kaçırmak ve üstelik de yorgun düşmek işten bile değildir. Bu yılki programda yer alan konuşmalardan eski Nobel ödüllü Paul Greengard'ın sinyal ileti mekanizmaları ile ilgili konferansı fazlasıyla ilgimi çekenler arasındaydı. Bilim adamının konuşması, oldukça karışık olabilecek mekanizmaları böylesine basitleştirerek ve son derece alçakgönüllü bir şekilde sunmasıyla övgüye değerdi.

Atlanta'da bilimsel program dışında dünyanın belki de en büyük akvaryumu olarak tanıtılan Georgia Akvaryumu'nu da ziyaret etme fırsatı yakaladık. MIT'den arkadaşım, kimyager Carol Watkins önceden biletlerimizi ayarlayarak bize güzel bir sürpriz yapmıştı. Akvaryum başta oğlum olmak üzere hepimizin büyük bir ilgiyle izlediği ve anılarımıza yerleşen güzel bir ziyaret oldu. Akşamlarımızı da uzun süredir görmediğimiz arkadaşlarımızla planlar yaparak değerlendirdik.

Bu yıl Neuroscience 2006'nın benim için başka bir özelliği daha vardı. Akademik yaşamımda ilk kez bir bilimsel toplantıya burs ile gittim. Türk Farmakoloji derneği GlaxoSmithKline Firmasının iki kişi için verdiği bursdan birisini kullanmama izin verdi. Katılım ve ulaşım masraflarının fazla oluşu nedeniyle, özellikle kıtalar arası kongrelere katılmakta zorlanan genç araştırmacı arkadaşlarımıza bu tarz burslarla fırsat verilmesinin çok

önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü, genç araştırmacı arkadaşlarımızın, bilimsel hayatlarının başlangıcında, bu tarz çok yönlü ve geniş katılımlı toplantılara katılımlarının, onların dünya bilimine yaklaşımlarını ve kendileriyle ilgili gelecek planlarını daha gerçekçi biçimde yapmalarını sağlayacağına inanıyorum. Türk Farmakoloji Derneği'ne bu çabaları için teşekkür ediyorum.

XII. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nın Ardından

Prof. Dr. Sibel GÖKSEL
Türk Farmakoloji Derneği
Yeterlilik Kurulu Başkanı

Türk Tabipleri Birliği Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu tarafından ve İzmir Tabip Odasının ev sahipliğinde düzenlenen XII. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı, 1-3 Aralık 2006 tarihinde İzmir'de Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Toplantı Salonları'nda gerçekleştirildi. Kurultaya Türk Farmakoloji Derneği (TFD) Yeterlilik Kurulu adına asistan temsilcilerimizle birlikte katıldım ve Yeterlilik Kurulu'nun aktivitelerini özetleyen bir poster sundum. Bu yazının birinci bölümünde sizlerle kurultay çıktılarını, ikinci bölümde ise genel hatlarıyla posterimizi paylaşmak istedim.

XII. TIPTA UZMANLIK EĞİTİMİ KURULTAYI

Genel olarak İstanbul, Ankara ve İzmir illeri arasında dönüşümlü olarak yapılan kurultaylarda uzmanlık eğitimi ile ilgili güncel sorunlar tartışılmakta ve çözüm önerileri geliştirilmektedir. Kurultaylar, uzmanlık eğitiminin bileşenleri olan Sağlık Bakanlığı, Tıp Fakülteleri, Eğitim Hastaneleri, Tabip Odaları ve Uzmanlık Dernekleri temsilcilerinin bir araya gelerek görüş alışverişinde bulunmalarına da aracı olmaktadır.

XII. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nın ilk gününde uzmanlık derneklerinden temsilcilerin katılımıyla, İnsangücü Planlaması, Toplum Sağlığını Geliştirme, Etik, Sürekli Tıp Eğitimi/Sürekli Mesleki Gelişim, Bilimsel Araştırma ve Sağlık Hizmetlerinin İyileştirilmesi başlıklarında oluşturulan çalışma grupları toplantıları yapılmıştır. İkinci ve üçüncü günlerde Sağlıkta Dönüşüm, Etik, Kurumlararası İşbirliği ve Afilyasyon, Asistan Gözüyle Sağlık Sistemi, Uzmanlık Eğitiminde Yeterlik, Avrupa'da Tıpta Uzmanlık Eğitiminin Geleceği ve Avrupa Birliği Sürecinin Türkiye'deki Uzmanlık Eğitimine Etkileri konularına yer verilmiştir ve kurultay özellikle ilk günkü

çalışma gruplarının çalışmaları sonucunda elde edilen çıktılarla hazırlanan sonuç bildirgesinin okunmasıyla sona ermiştir. XII. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı Sonuç Bildirgesi'nin tamamına Türk Tabipler Birliği'nin web sayfasından ulaşılabilmektedir (http://www.ttb.org.tr/tuek/index_dosyalar/Page328.htm). Son derece kapsamlı olan sonuç bildirgesinin derneğimizi de ilgilendirebileceğini düşündüğüm bazı maddelerini Tıbbi Farmakoloji uzmanlık eğitimine bakışımızı belirlemek açısından özetlemekte oldukça fayda var:

I. Sürekli Tıp Eğitimi / Sürekli Mesleki Gelişim (STE/SMG)

- Uzmanlık derneklerince yürütülen STE/SMG etkinliklerinin düzeyinin yükseltilmesi için TTB-UDEK tarafından STE/SMG standartları geliştirilmelidir.
- Hazırlanacak STE/SMG standartları; organizasyon, bu eğitimi yürütecek kuruluşlar, eğitim gereksinimini belirleme, eğitimin amaç ve öğrenim hedefleri, eğitim metodolojisi, eğitim ortamı ve eğiticiler ile eğitimin etkinliğini değerlendirme yöntemlerini belirleyecek şekilde oluşturulmalıdır.

- Uzmanlık dernekleri TTB-UDEK tarafından geliştirilen asgari STE/SMG standartlarını dikkate alarak kendi dernek STE/SMG politikalarını belirlemelidirler.

II. Uzmanlık Dernekleri ve Etik

- Tüm hekimler, evrensel sorumluluk anlayışına sahip olarak, mesleğin, toplumsal ve kültürel koşullardan soyutlanmayacağı ve insanın kendini geliştirebilmesinin en temel koşulunun sağlığı olduğu bilincinde, toplumsal ve bilimsel değişimler göz önünde bulundurularak ve tartışılarak oluşturulan TTB-Hekimlik Meslek Etik Kuralları'na bağlı olmalıdır.

- İletişim becerileri, profesyonel değerler ve etik konularındaki eğitim, tıp fakülteleri dışında, tabip odaları ve TTB tarafından "Mezuniyet Sonrası Eğitim" şeklinde verilmelidir.

XII. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nın Ardından

• Etik eğitimi, sürekli tıp eğitimi ve zorunlu asistan eğitimi şeklinde sürdürülmeli, bu konuda dernekler, üniversitelerin ilgili anabilim dallarından destek almalı, yeterli sınavlarında etik ile ilgili sorulara yer verilmeli, uzmanlık derneklerinin bilimsel toplantılarında etik konusunda oturumlar yapılmalıdır.

III. Toplum Sağlığını Geliştirme

• Uzmanlık derneklerinin hazırlayacakları çekirdek eğitim programları (ÇEP) sağlığın sosyal bileşenlerini kapsamalıdır.

• Uzmanlık dernekleri, öncelikli sorunları saptamaya yönelik alan araştırmaları yapmalı, sağlık eğitimine önem vermeli, erken tanı rehberleri oluşturmalı, akılcı ilaç ve teknoloji kullanımı için çalışmalar yapmalı, kanıt dayalı uygulamalara öncelik vermeli, hastalık kayıtlarının geliştirilmesi için girişimlerde bulunmalı ve nüfus tabanlı, kamusal sağlık hizmetini ve sağlık hakkını savunmalıdır.

IV. Sağlık Hizmetlerinin İyileştirilmesi

• Daha nitelikli ve özgüveni olan uzmanlar yetiştirilerek sağlık hizmetlerinin iyileşmesine katkıda bulunmak üzere, asistan eğitiminde standardizasyon sağlanmalı, asistan karnesi ve asistan değişim programları uygulamaya konulmalıdır.

Laboratuvarların akreditasyonu sağlanmalı; akredite olmayan laboratuvarların çalışmasına izin verilmemelidir.

Uzmanlık dernekleri sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi için bütüncül bir yaklaşım içinde, kendi alanlarında iyileştirici çalışmalar yapmaya başlamalıdır.

V. Bilimsel Araştırmalar

İlke ve Yaklaşımlar

• Uzmanlık dernekleri, ilgili alanlarda yapılacak her türlü bilimsel çalışmayı ve bu çalışmalarla ilgili olarak kurum, dernek ve disiplinler arası iş birliğini özendirilmelidir.

• Bu amaca uygun olarak çalışan üyelerine başta çok merkezli çalışmalar olmak üzere bilimsel araştırmalar ve ulusal verileri elde etmeye yönelik çalışmalar (hastalık yükü ve uygulanan sağlık hizmetinin niteliği vb.) için katkıda bulunmalı, yurt içi ve yurt dışı burslar ve/veya konu ile ilgili toplantılara katılabilmeleri için destek sağlamalıdır.

• Bilimsel çalışma yapılması için eğitim vermeli; kurs, kongre, seminer, sempozyum, konferans, panel

düzenlemeli, yayınlar yapmalı ve genç araştırmacıları desteklemek üzere araştırma yarışmaları düzenleyerek ödüller vermelidir.

Ulusal Yayıncılığın Özendirilmesi

• Her derneğin en az bir adet bülten şeklinde de olsa dergi çıkarması, kendi uzmanlık alanındaki kişilerin olduğu kadar bu konulara ilgi duyanların da bilgilendirilmesine olanak verecektir. Bilimsel süreli yayıncılık, son derece zor ve zaman gerektiren özverili bir işlemdir. Süreli yayın yapılacaksa mutlaka bilimsel kurulların oluşturulması ve yayıncılık için minimum düzenlemelerin yapılması zorunlu olmalıdır.

• Dergilerin mümkünse iki dilde birden yayın yapılması sağlanmalıdır. Dilimizi geliştirip korumak adına Türkçe yayınlar ve yayıncılık özendirilmelidir. Ancak süreli yayınların uluslararası dizinlerde yer alabilmesi ve yayınların atıf alabilme olasılığının artırılması için mümkünse İngilizce olarak da yayınlanmasına çalışılmalıdır.

• Süreli yayınların niteliklerinin yükseltilerek ulusal ve uluslararası dizinlere girmek amaçlanmalı ve bu yöndeki çalışmalar desteklenmelidir.

• Dernekler, üyelerince ulusal dergilerde (özellikle Türk Tıp Dizinindeki Dergilerde) yayımlanan bilimsel çalışmaların da tıpkı uluslararası dizinlerdeki dergilerde yayımlanan çalışmalar gibi ödüllendirilebilmesi için gerekli düzenlemeleri yapmalıdır.

• Akademik atama ve yükseltmelerde ulusal yayınların da en az uluslararası yayınlar gibi puanlanabilmesinin sağlanması için diğer derneklerle ortak düzenlemeler yapılmalı ve bu alandaki iş birliğinin geliştirilmesine çalışılmalıdır.

• Her dernek kendi alanında yeni temel başvuru kitapları yayımlamayı hedeflemeli ve çeviri kitapların da öncelikle dernekler tarafından oluşturulacak kurullarca yönlendirilmesine çalışılmalıdır.

Derneklerin Bilimsel Araştırma Stratejilerinin Planlaması

• Öncelikle kendi alanında olmak üzere Türkiye'de bilimin gelişmesine ve toplumun gereksinimlerinin karşılanmasına katkı sağlayacak ve etik kurallar çerçevesinde yapılacak olan her türlü bilimsel araştırma ve bilimsel araştırma yapacak kişiler desteklenmeli; bilimsel araştırma ile ilgili kayıtların uygun şekilde toplanması özendirilmelidir.

XII. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nın Ardından

Bilimsel Araştırmalara Bütçe Sağlama Yolu ve Yöntemleri

• Bilimsel araştırmalar için TÜBİTAK, DPT vb. yurt içi veya yurt dışındaki kurum ve kuruluşlara proje başvurusu yapacak kişilerin ön başvuruları öncelikle uzmanlık dernekleri tarafından değerlendirilmeli ve ilgili kuruluşlara bu ön değerlendirme sonucu üst yazı ile bildirilmelidir. Böylece desteklenecek projelerin seçiminde bilimsel değerlendirmelerin daha nesnel olarak yapılmasına olanak verilmelidir.

• Kendi alanındaki bilimsel çalışmaların değerlendirilerek dernekçe desteklenebilmesi için bilimsel araştırma kurulları oluşturulmalıdır. Bu değerlendirme süreci ve değerlendirme kuralları başvuru ilanı ile birlikte tüm açıklığıyla ilan edilmelidir. Değerlendirme etik ilkeler doğrultusunda ve nesnel olarak yapılmalıdır. Bu işlem için dernek gelirlerinden her yıl belirli bir oranda pay ayrılması sağlanmalı ve Maliye Bakanlığı ile yapılacak görüşmeler sonrasında bu bütçenin vergiden muaf tutulması sağlanmalıdır.

Bilimsel Araştırmalara Bütçe Sağlama Yolu ve Yöntemleri

• Özellikle Avrupa Birliği içinde yer alan araştırma kurumlarının olanakları gözden geçirilerek bu projelerde yürütücü veya ortak olarak yer alabilmenin sağlanması özendirilmelidir. Dernek kendi alanında var olan projelerin uluslararası yürütücüleri ile görüşerek Türkiye adına bu projelerde yer alınmasını sağlamaya çalışmalıdır. Bu konuda TTB-UDEK proje yazımı ve değerlendirmesinde yol gösterici ve destekleyici olmalıdır.

Bilimsel Araştırmalarda İşbirliği Olanakları

• Demekler, üniversiteler ve diğer eğitim kurumlarının araştırma olanaklarını saptayarak işbirliği ve ortak kullanım olanağı yaratmaya çalışmalıdır.

• Derneklerce desteklenen çalışmaların dernek web sayfalarında ilan edilerek bu konularda çalışmak isteyen kişilerin bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

• Dernekler kendi alanlarında devam eden yurt dışı kaynaklı çalışmaların da web sayfası aracılığıyla duyurulmasına çalışmalıdır.

• Dernek web sayfalarında TTB-UDEK'in web sayfasına bağlantı verilmeli ve bu sayede söz edilen projelere daha kolay ulaşılması sağlanmalıdır.

Bilimsel Araştırmaları Teşvik Yöntemleri

• Dernekler kendi üyelerince yapılmış olan bilimsel araştırmaları teşvik primi ile ödüllendirebilir.

• Yayımlanmış araştırmaların (ulusal ve uluslar arası dergilerde) dergi aboneliği, kitap veya kongre desteği gibi teşviklerle ödüllendirilmesi sağlanmalıdır.

• TÜBİTAK gibi kuruluşlarca desteklenmiş araştırmacılar, o alandaki diğer araştırmacıları teşvik etmek üzere ödüllendirilmelidirler.

Bilimsel Araştırmalarda Kaynakların Doğru Kullanımı

• Kaynak israfına yol açmamak için öncelikle üniversite ve eğitim hastanelerindeki araştırma alt yapı olanaklarının belirlenmesi için derneklerin öncü rol üstlenmesi sağlanmalı; bu olanakların aynı alanlarda araştırma yapacak grupların ortak kullanımına açılmalıdır.

VII. Uzmanlık Eğitiminde Yeterlik

• Yeterlik sürecinde eğitici gelişimi programlarının içeriği; program geliştirme, klinikte eğitim, uzmanlık ve yeterlik sınavları, genel yetkinlik alanlarında eğiticiler yetiştirme, profesyonel davranış, iletişim becerileri, etik, sağlık politikaları, kanıta dayalı tıp ve araştırma konularını kapsamalıdır.

• Eğitici, eğitilen ve eğitim kurumları için standartların oluşturulması önemlidir. Uluslararası standartlar bölgesel, ulusal ve kurumsal gereksinimler ve öncelikler doğrultusunda yenilenmelidir.

• Tıpta uzmanlık eğitimi veren kurumlarının akreditasyonu sağlanmalıdır.

• Tıpta Uzmanlık Eğitimi alanında tek başına yetkili bir ulusal otoritenin olmayışı Yeterlik Kurullarının önündeki önemli sorunlardan birisidir. Eğiticilerin, eğitim kurumlarının ve uzman hekimlerin yeterlik sürecine yeteri kadar ilgi göstermemeleri, Yeterlik Kurullarının yaşadığı finansal kısıtlılıklar ve eğitim kurumlarının kurum ziyareti programlarına gönüllü olmamaları da Yeterlik Kurullarının uygulamada karşılaştığı diğer önemli sorunlardır. Bu sorunların giderilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

• Akademik yükseltmelerde büyük bir emek verilerek alınmış Yeterlik Belgelerinin kullanılması hem akademik ortamın niteliğini yükseltecek hem de Yeterlik Belgelerinin işlevini artıracaktır. Yeterlik Belgesi alanlara akademik yükseltmelerde öncelik verilmelidir.

XII. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nın Ardından

IX. Kurumlar arası İşbirliği - Eğitici ve Eğitilen Gözüyle Afiliasyon

• Uzmanlık eğitiminde standardizasyonun oluşturulmasına katkıda bulunmak üzere, kurumlar arası işbirliği ile ortak eğitim programlarının oluşturulması, fiziksel altyapıların geliştirilmesi ve bilimsel araştırma olanaklarının paylaşılması sağlanmalıdır.

• Afiliasyon uzmanlık eğitiminde uygulanabilir yöntemdir. Ancak yaygınlaşabilmesi için tanınması, kolaylaştırılması, denetlenmesi ve onaylanması gereklidir.

Bildirge uzmanlık eğitimi alanında güncel gelişmeler (Tıpta Uzmanlık Kurulu'nun kurulması vb) vurgulanarak sonlandırılmıştır. Genel olarak bakıldığında çalışma gruplarının önerdiği pek çok konunun derneğimiz tarafından zaten uygulanmakta olduğu dikkati çekebilir. Bunlar arasında derneğimizin STE/SMG politikasının varlığı (Düzenli olarak eğitim sempozyumları, eğitici eğitimi programları ve kongreler düzenlemesi gibi), uzmanlık eğitiminde etik değerleri gözetmesi (ÇEP'da zorunlu dersler arasında bilim etiğinin konmuş olması gibi), eğitimde standardizasyonun sağlanması için ilk adımların atılmış olması (ÇEP ve asistan karnesinin basılmış olması gibi), toplum sağlığının geliştirilmesinde indirekt katkılarının olması ("Rasyonel Farmakoterapi" eğitimi programlarını teşvik etmesi gibi), bilimsel araştırmaları teşvik etmesi (uzmanlık öğrencilerinin kongre-kurs katılımlarını finanse etme, yurt dışı görevlendirmelerde burs olanağı sağlama, poster yarışmaları-ödülleri veya özel ödül programları düzenleme gibi), ulusal yayıncılığı özendirilmesi (sürekli bülten yayınlanması gibi), bilimsel araştırmalarda işbirliği olanaklarını yaratmaya ve kaynakların doğru kullanımını sağlamaya çalışması ("*Anabilim Dalları Araştırma Konuları ve Teknik Ekipman Envanteri*" çalışmasını başlatmış olması gibi) sayılabilir.

KURULTAYDA SUNULAN YETERLİLİK KURULU POSTERİ

XII. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda TFD Yeterlilik Kurulu tarafından sunulan posterde Yeterlilik Kurulu'nun tarihçesi ve gelişimi; şu andaki yapılanması ve işlerliği; ÇEP'nin içeriği ve ekleri; ÇEP kitapçığının (mavi kitap) bir resmi; Tıbbi Farmakoloji Uzmanlık Eğitimi misyon ve amacı; yeterlilik sınavı ve kurum ziyaretleri gibi konulara değinilmektedir. Kurultayda

sunulan diğer posterler incelendiğinde TFD'nin ÇEP'ını belirlemiş bir dernek olarak diğer uzmanlık derneklerinden ileride olduğu, ancak henüz yeterlilik sınavı yapmamış ve kurum ziyaretleri gerçekleştirilmemiş olduğu dikkati çekmektedir. Tıp fakültelerinin tümünde farmakoloji bölümlerinde uzmanlık ÇEP'nin benimsenmesi ve uygulanması henüz sağlanamamıştır ve henüz tam anlamıyla standardize edilememiş bir eğitimin sınanması veya denetlenmesi genel olarak kabul gören bir görüş değildir. Ayrıca farmakoloji eğitiminde diğer uzmanlık alanlarında olmayan uzmanlık, doktora, yüksek lisans vb. çeşitlilik söz konusudur. Diğer taraftan farklı fakültelerdeki farmakoloji bölümlerinde alt yapı ve olanaklar açısından standardizasyondan da söz edilememektedir. Bu faktörler yeterlilik sınavı yapılmasının veya kurum ziyaretlerinin gerçekleştirilmesinin gündemde olmaması sonucunu doğurmaktadır.

ÇEP'ni yapmış olan bir çok uzmanlık derneğinin temel sorunu eğitimi yaygınlaştırmaktır ve benzer sorun Türk Farmakoloji Derneği için de geçerlidir. Poster, "Planlananlar" başlığı altında, bu sorunun çözümlenebilmesi ve Türkiye'deki farmakoloji uzmanlık eğitiminin standardize edilebilmesi amacıyla sunulan çözüm önerileriyle sonlandırıldı. Posterde belirtilen çözüm önerileri aşağıda maddelenmiştir:

ÇEP ve öğrenci gelişim defteri kullanımını yaygınlaştırmak için tüm anabilim dalı başkanlarından oluşan bir "üst kurul" ("Danışma Komisyonu" veya "Eğitim Üst Kurulu") kurulması

Tüm üyelerin bir arada olacağı ilk ulusal kongrede eğitimin standardizasyonunun tartışılması için bir oturum planlanması

ÇEP'nda zorunlu ders olan "*DeneySEL Farmakoloji, Literatür araştırma ve değerlendirilmede ileri teknikler*", "*Bilimsel sunu ve yazımda (proje, makale, tez) ileri teknikler*", "*Farmakolojide ölçme-değerlendirme yöntemleri ve bilgisayar uygulamaları*", "*İleri biyoistatistik*" ve "*Bilim etiği*" gibi konularda eğitiminin ortak olarak yapılabilmesi için uzmanlık öğrencilerine yaz okulları düzenlenmesi

Uzmanlık eğitimi veren öğretim elemanlarına; program geliştirme, ölçme-değerlendirme, liderlik-yöneticilik-otorite gibi konularda eğitici eğitimi programlarının düzenlenmesi ve tıbbi farmakoloji uzmanlık eğitiminde rol alan eğitimcilerin standardizasyonunun sağlanması

Türk Farmakoloji Derneği Farmakoloji Eğitiminde Kuşaklararası Bilimsel Etkileşme Semineri "Prof.Dr. R. Kazım TÜRKER Toplantısı" Ardından

Yrd. Doç. Dr. Tolga Reşat AYDOS
Kırıkkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi
Farmakoloji Anabilim Dalı

Bu sene değerli hocamız Prof.Dr. R. Kazım Türker adına düzenlenen Türk Farmakoloji Derneği Farmakoloji Eğitiminde Kuşaklararası Bilimsel Etkileşme Seminerleri Programı için 07-09 Mart 2007 tarihlerinde Antalya, Aksu Venezia Palace otelde toplandık. Bilim arenasında herkes tarafından takdir gören, örnek alınmaya çalışılan, Farmakoloji alanında uluslar arası ortamda Türk Farmakologlarının saygın adının duyurulmasında önder olan ve kendisinden ders dinleyebilme şerefine erişebildiğim Kazım hocamın adına düzenlenen bir toplantının kritiğini yapma ve dergimizde yazabilme onuru bana verilince gerçekten çok mutlu oldum. Umarım toplantının bilimsel ve sosyal yanlarını, ayrıca, ilklerin toplantıya katılanlara eksiksiz hatırlatabilir, katılmayanlara da orada bulunmuşcasına yaşatabilirim!

Türkiye'nin dört bir yanından toplantıya katılmak için çeşitli ulaşım araçlarıyla Antalya'ya gitme çabasındaki farmakologlardan biri olarak ben de Ankara ekibi ile birlikte müstesna bir turizm şirketi(!)nin otobüsünde yerimi aldım.

Yolculuk zaman zaman muhabbet, zaman zaman da uyuyarak geçti. Afyon'da verilen molada "bir takım kendini bilmezler!" (onlar kendilerini bilir) gecenin 02:30'unda sucuk döner yediler. Elbette diğer "sadece çay içen" kişiler bahis konusu olan sucuktan otobüs yolculuğunun geri kalan kısmında koku yönünden faydalanabildiler.

Otele ulaşıp odalara yerleştikten sonra güneşli ve sıcak hava özlemindeki her insan gibi kendimizi dışarı attık. Bilindiği üzere bu toplantılar kayak yapılabilen yörelerimizde düzenlenmekteydi. Ancak küresel ısınmanın kendini göstermeye başladığı bir kış mevsimi geçirmemize rağmen Antalya'nın o sıcak, güneşli, tertemiz havasını hissetmek hiç de fena olmadı! Ayrıca, otelde yaptığımız keşif turu sonucu anlaşıldı ki otelde sadece biz farmakologlar kalıyordu.

Türk Farmakoloji Derneği

Farmakoloji Eğitiminde Kuşaklararası Bilimsel Etkileşme Semineri "Prof.Dr. R. Kazım TÜRKER Toplantısı" Ardından

Hasret gidermeleri takiben saat 17:30'da saygı duruşu, İstiklal Marşımızın toplu olarak söylenmesi ve TFD yönetim kurulu başkanı Prof.Dr. Mehmet Melli hocanın açılış konuşmasıyla gelenekselleşmiş bir kış toplantısı daha başladı. Mehmet hoca, oldukça duygusal açılış konuşmasında Kazım Türker hoca ile olan anılarından ve kendisi için olan değerinden bahsetti. Daha sonra Kazım Türker'i farmakoloji alanına kazandıran hocası olarak Alaeddin Akcasu hoca ve ardından Nurettin Abacıoğlu hoca, Kazım hoca hakkında anılarını bizlerle paylaştı.

Toplantının ilk bilimsel sunusu Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Merkezi Araştırma Laboratuvarı, Gen Tedavi Ünitesinden Dr. Nuray Erin tarafından yapıldı. Dr. Erin "Fare meme kanseri modelinde, duyuşal sinirlerin metastaz oluşumundaki rolünün ve etki mekanizmalarının aydınlatılarak, yeni tedavi yöntemlerinin geliştirilmesi" üzerine olan çalışmasını bizlerle paylaştı.

İlk akşam yemeğimizle birlikte yine sohbet, muhabbet başladı ve ilerleyen saatlerde bilardo ve disko aktivitesi olarak devam etti.

Toplantının ikinci günü Atatürk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Farmakoloji Anabilim Dalından Dr. Ahmet Hacımüftüoğlu "Paklitakselle oluşan ağrı duyarlık artışında glutamat ve taşıyıcılarının rolü" adlı sunumu yaptı. Sununun moderatörlüğünü üstlenen Dr. Kansu Büyükaşar her zamanki nezaketiyle tüm kadınların "Dünya Kadınlar Günü"nü kutladı. Antalya'nın güneşini

yaşarken Dr. Hacımüftüoğlu'nun sunumu sonunda gösterdiği ve toplantıdan sadece 1 gün önce çekilmiş karlar altında Erzurum fotoğrafını görmek yurdumuzun iklim zenginliğini görmek açısından oldukça enterasandı. Ardından Yüzüncüyıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Farmakoloji Anabilim Dalından Dr. Hanefi Özbek "Foeniculum vulgare L. (rezene), Pimpinella ansium L. (anason) ve Coriandrum sativum L. (kişniş) uçucu yağ

ekstrelerinin karaciğeri koruyucu etkisinin araştırılması" isimli çalışmasının sunumunu yaptı.

Sunumların olduğu her an TFD saymanımız Hakan abi (Orer) yine her zamanki gibi toplantı yerinin en stratejik noktasına konuşlanarak dernek üyelerinden para toplama çabası içerisinde, bizler de nasıl olur da kaçabiliriz çabası içerisindeydik! Ancak anladık ki kaçış mümkün değildi.

Sunumlardan sonra gelenekselleşen "toplu fotoğraf çekimi"ne geçildi. Ardından öğle yemeği yenildi ve konukların bir kısmı Perge gezisine, bir kısmı istirahate, bir kısmı denizde ve kapalı havuzda yüzmeye, bir kısmı sauna ve hamama, bir kısmı otel lobisinde muhabbete giderken diğer bir kısmı da yine Emine ablanın (Demirel Yılmaz) yoğun çabalarıyla gelenekselleşen plaj voleybolu müsabakasına katıldı. Naçizane ben de müsabakanın bir ferdi olarak takımlardan birinde yer alabilme fırsatı yakalayabildim. Bu konuya bu kadar yer ayırmamdan da anlaşılacağı üzere acı bir üstünlükle galip gelen takımda yer alma şerefini yaşadım. Rakip takım, üstün sportif yetenekli takım üyelerinin her türlü özverili gayretlerine rağmen oyunun sonuna kadar organize olamadı ve kaçınılmaz son gerçekleşerek mağlup oldular (aslında "özünde" başarılı bir takımdı).

Akşam sunumu Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Farmakoloji Anabilim Dalından Dr. Başar Sırmagül tarafından yapıldı. Dr. Sırmagül, "Pulmoner hipertansiyon üzerinde fosfodiesteraz enzim inhibisyonunun etkileri" üzerine olan çalışmalarını anlattı. Ardından ilki geçen sene düzenlenmiş olan

Türk Farmakoloji Derneği

Farmakoloji Eğitiminde Kuşaklararası Bilimsel Etkileşme Semineri "Prof.Dr. R. Kazım TÜRKER Toplantısı" Ardından

"Meslekte 40. Yılıni Dolduran Farmakologlara Plaket Takdimi"nin ikincisine geçildi. Bu kapsamda ilk önce Prof. Dr. İsmail Hakkı Ayhan'a plaketi verildi. İsmail Hakkı Hoca yaptığı konuşmasında yıllarca birlikte çalıştığı bölüm arkadaşları ve bölüm çalışanlarına meslek hayatındaki katkılarından dolayı teşekkür ettikten sonra başarılarında desteğini hiç eksik etmeyen ve kariyer yaşamında önceliği daima kendisine tanıyan eşine de minnettar olduğunu belirtti. İkinci plaket Prof. Dr. İsmet Dökmeçi'ye verildi. İsmet Hoca konuşmasında Farmakoloji alanına öğrenci yetiştirirken önce Atatürk ilke ve inkılaplarına uygun bir fert olarak yetişmelerine özen gösterdiğinden bahsetti. Daha sonra ilk defa düzenlenecek olan "R. Kazım Türker Genç Farmakolog Teşvik Ödülü-2006" ödül törenine geçildi. Ödülün verilmesinden önce Prof. Dr. Mehmet Melli, ödül için yapılan değerlendirmede hangi kriterlerin (Yayın puan, Sitasyon, Dergilerin özellikleri, H indeksi, Yazışma adresi, Proje, Yayınlarda birinci isim) ele alındığını oldukça ayrıntılı olarak anlattı. Bu değerli ödülü, Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı'ndan Yard. Doç. Dr. Füzuzan Yıldız Akar kazandı. Ödülü Prof. Dr. Alaeddin Akcasu tarafından verildi. Sıra yine sosyal faaliyetlere gelmişti. Bol muhabbetli akşam yemeğinden sonra birlikteliğe bilardo masasında ve otel lobisinde devam edildi. Saat 23:00'da Venedik San Marco meydanındaki çan kulesinin benzeri olarak yapılmış kulenin önünde Mehmet Ali Yılmaz Bey (Commat Ltd.) tarafından "sıcak şarap-sucuk ekmek partisi" düzenlendi. Geceye diskoda devam edildi hatta gece o kadar uzundu ki "işkembe-paça-kelle" ile açlık gidermeye çalışanlar dahi oldu.

Üçüncü ve son gün sabahında Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı'ndan Dr. Banu Cahide Tel, "MPTP'li marmosetler (Callithrix jacchus) üzerinde kronik L-DOPA ve D2/D3 dopamin agonisti tedavisinin striatal kanabinoit CB1 reseptör mRNA ekspresyonuna etkisi" üzerine olan çalışmalarını sundu.

Yapılan her bir sunumun ardından oldukça hararetli tartışmalar (eleştiri, katkı, bilgi paylaşma vb) oldu. "Farmakoloji alanından doçentlik sınavına girebilme kriterleri", "Sunum tekniklerindeki eksiklikler ve bununla ilgili eğitim programlarının düzenlenmesi", "Çalışma içerik ve metodlarının farmakoloji alanına ait olması" "Sunumların çalışma yayın olmadan önce yapılmasının çalışmayı yapan kişilere bu sunumlar sırasında katkı ve

yönlendirmeye imkan tanınmasının önemi", "Sunum yapanların gelecekte çalışmalarını hangi yönde sürdürmeyi planladıklarını da anlatmalarının gerekliliği"; sunumların tartışma bölümünde öne çıkan konulardı.

Son sunumu takiben Mehmet hoca kapanış konuşmasını yaptı. Konuşmasında kış toplantılarının gelenekselleştiğini, zaman geçtikçe katılımın arttığını, farmakoloji alanındaki gençlerin bilgilenmesi ve yönlendirilmesinde, ayrıca, doçentlik sınavına girecek adayların kendilerini tanıtabilmelerinde bu toplantıların çok katkısının bulunduğunu belirtti ve toplantının düzenlenmesinde emeği olanlara ve katılımcılara teşekkür ederek bir sonraki toplantıda birlikte olmak temennileri ile konuşmasına son verdi.

Öğle saatlerinde Antalya'nın emsalsiz havasından daha fazla faydalanmak isteyenleri ve biraz da "aklımızı" bırakarak evlere gitmek üzere otelden ayrıldık. Ankara ekibiyle çıktığımız dönüş yolculuğu oldukça hareketliydi. Muavin, Rüştü hocanın (Onur) oturduğu 43 numaralı koltuğa takılmıştı ve sayamadığımız kadar çok olan molalarımızın ardından her seferinde bu koltukla ilgili sorularından hiç vazgeçmedi. Ayrıca zaten molalardan ve yolcu değişiminden bıkmışken bir de otobüsümüzün arıza yapması olayın tuzu-biberi oldu. Afyon'dan (yani bir molanın daha ardından) çıktıktan sonra otobüsten gelen "poffffffff!" sesiyle "Sağırılı 4 km" levhasının bulunduğu bir sapakta (bilen bilir) durmak zorunda kaldık. Kelepçe kopması olarak bize iletilen arızayı, şoförler ve muavinler merkezlerine bildirmeden kendi çabalarıyla halletmeye çalışıyor, biz de pırl pırl yıldızların altında, ıssız bir yerde, soğuktan paltolara sarınmış halde muhabbete devam ediyorduk. Elli dakikalık istem dışı bir moladan sonra yeniden yola çıkabildik. Yolculuk sanki birkaç gün devam etmişti. Otobüs yolculuğumuzu çok fazla eleştirmiş olabilirim ancak Ankara-Antalya ulaşım organizasyonumuzu gerçekten eksiksiz bir biçimde yapmış olanlara sonsuz teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

Sonuç olarak (makaleler böyle bitiyordu!), bilimsel ve sosyal yönleriyle çok doyurucu bir "Farmakoloji Eğitiminde Kuşaklararası Bilimsel Etkileşme Seminerleri Programı"nı daha bitirmiş olduk. Umarım yaşananları mümkün olduğunca eksiksiz özetleyebilmişimdir. Diğer toplantılarda birlikte olabilme dileğiyle.

Meslekte 40. yılını dolduran üyelerimiz Prof. Dr. İsmail Hakkı Ayhan ve Prof. Dr. İsmet Dökmeci'ye plaket verildi

Farmakoloji Eğitiminde Kuşaklararası Bilimsel Etkileşme Seminerinde mesleklerinde 40. yıllarını dolduran Hocalarımız ve Derneğimiz üyeleri Prof. Dr. İsmail Hakkı Ayhan ve Prof. Dr. İsmet Dökmeci'ye plaketleri verildi.

Hocalarımızı kutluyor, sağlıklı, başarılı ve üretken nice yıllar diliyoruz.

Türk Farmakoloji Derneği
Yönetim Kurulu

R. Kazım Türker Genç Farmakolog Teşvik Ödülü'nü Yrd. Doç. Dr. Füzuan Akar-Yıldız aldı

Türk Farmakoloji Derneği tarafından bu yıl ilk kez verileceği duyurulan 2006 yılı R. Kazım Türker Genç Farmakolog Teşvik Ödülü'ne başvuran 8 üyemizin dosyaları, seçici kurul tarafından 24 Şubat 2007 tarihinde Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı'nda yapılan toplantıda değerlendirilmiş ve **Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Füzuan Akar-Yıldız** ödüle layık bulunmuştur.

Değerlendirmede, adayların bilimsel etkinliklerinin yanısıra, **"yarışmaya dayalı bir araştırma projesi almış olmak"** ve **"uluslararası atıf indekslerindeki yayınlarından en az üçünün, en az üçer atıf almış olması"** gibi performansa dayalı ölçütler de bulunmaktadır.

Dr. Akar-Yıldız'a ödülü, bu yıl Prof. Dr. R. Kazım Türker adına düzenlenen, "16. Farmakoloji Eğitiminde

Kuşaklararası Bilimsel Etkileşme Seminerleri" sırasında taktim edildi. Ödül 1000 YTL ve bir plaketten oluşmaktadır.

Türk Farmakoloji Derneği olarak ödül kazanan Yrd. Doç. Dr. Füzuan Akar-Yıldız'ı kutlar, başarılarının devamını dileriz.

Seçici Kurul:

Prof. Mehmet Melli, TFD Yönetim Kurulu Başkanı; Prof. Dr. Öner Süzer TFD Yönetim Kurulu 2. Başkanı; Prof. Dr. Kevser Erol, TFD Denetim Kurulu üyesi; Prof. Dr. Tuncay Demiryürek, TFD üyesi-profesör temsilcisi; Doç. Dr. Hakan Ergün, TFD üyesi-doçent temsilcisi; Dr. Selçuk Metiner, Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği temsilcisi; Ecz. Ömer Yıldız, İlaç Endüstrisi İşverenleri Sendikası temsilcisi.

Türk Farmakoloji Derneği

Farmakoloji Eğitim Sempozyumları Programı

Mikro Düzeyde Fizyolojik ve Moleküler Yanıtların Gözlenmesi ve Görüntüleme

18 Mayıs 2007, Diyarbakır

Farmakoloji Eğitim Sempozyumları'nın XIV.sü, 18 Mayıs 2007 tarihinde Diyarbakır'da düzenlenecektir. Toplantı Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Konferans Salonu'nda yapılacaktır.

Konaklama ücretleri (%18 KDV dahildir):

Tek kişilik / 1 gece

40 YTL (Grand Güler Hotel, 3 Yıldız) (16 oda rezerve edilmiştir.)

60 YTL (Prestige Hotel, 4 Yıldız) (10 oda rezerve edilmiştir.)

Çift kişilik / 1 gece / kişi başı

30 YTL (Grand Güler Hotel, 3 Yıldız) (16 oda rezerve edilmiştir.)

45 YTL (Prestige Hotel, 4 Yıldız) (10 oda rezerve edilmiştir.)

Gezi Ücreti

100 YTL (araç, seyahat sırasında ikramlar, öğlen ve akşam yemekleri, rehber-müze giriş ücretleri dâhildir)

Katılım Ücreti

25 YTL

Ailesi ile aynı odada kalan çocuklar için 0-6 yaş grubu çocuklar ücretsizdir. 7-12 yaş grubu çocuklar için konaklama ücretinin %50'sini ödeyeceklerdir. Konaklama ücretine kahvaltı dahildir.

Toplantıya katılmak isteyenler **en geç 24 Nisan 2007, Salı gününe** kadar aşağıda verilen hesap numarasına 1 günlük konaklama ücreti, katılım ücreti ve "Turistik Gezi" bedelinin yarısını (katılmak isteyenler) yatırmalarını ve aşağıdaki formu doldurarak, dekontun fotokopisi ile birlikte aşağıdaki adrese faks, posta veya

e-mail ile göndermeleri gerekmektedir; ödeme yapmayanların rezervasyonları yapılmayacaktır.

9 Mayıs 2007, Çarşamba akşamına kadar yapılacak olan rezervasyon iptallerinde konaklama ücretinin ve gezi ücretinin tamamı geri ödenecektir; bu tarihten sonra yapılacak olan rezervasyon iptalleri nde ise konaklama ücretinin ve gezi ücretinin %50'si geri ödenecektir.

Otel rezervasyonları verilen bilgiler doğrultusunda Yrd. Doç. Dr. İlker KELLE tarafından gerçekleştirilecektir.

Konukların Diyarbakır'a hangi yolla ve ne zaman geleceklerini belirtmeleri ve ayrıca e-posta adreslerini bildirmeleri gerekmektedir.

Günlük program akışı konukların misafir edildikleri Otellerin lobilerindeki ilan panolarında duyurulacaktır.

Ulaşım

Katılımcılar ulaşımını kendi imkanları ile sağlayacaklardır. Toplantıya İstanbul ve çevresinden katılacaklar ulaşım için Prof. Dr. Öner Süzer (osuzer@istanbul.edu.tr; tel. (iş): (0 212) 4143129), Ankara ve çevresinden katılacaklar ise Prof. Dr. Bülent Gümüşel (gumusel@hacettepe.edu.tr; tel. (iş): (0 312) 3052081) ile haberleşebilirler.

Başvuru Formu

Adı Soyadı
Ünvanı
Üniversite Fakülte
Yaş (ay/yıl/gün)
Adres
Tel (İş) Tel (GSM) Faks E-mail

Konaklama 17 Mayıs 18 Mayıs 19 Mayıs

Tek kişilik Otelinde oda istiyorum Çift kişilik Otelinde oda istiyorum

Odama Şu Kişiler ile Paylaşmak İsterim:

Transfer:

Tek yön transfer istiyorum Çift yön transfer istiyorum Transfer istemiyorum

Havalimanı/otogar - otel (7 Mart 2007) Otel - havalimanı/ otogar (9 Mart 2007)
(Tek yön transfer ücreti 45 Euro'dur).

Geliş Tarihi ve Saati: **Ayrılış Tarihi ve Saati:**

Ödeme Hesabım:

Konaklama Ücreti:	gece	kişilik odada xYTL	Toplam:	YTL
Gezi Ücreti:	kişi		Toplam:	YTL
Gezi Ücreti:	kişi		Toplam:	YTL
Genel Toplam:			YTL

Ödemem gereken YTL aşağıda belirtilen verilen hesaba yatırılmıştır.

Önemli Tarihler

Katılımcılar için son başvuru tarihi : 24 Nisan 2007, Salı

Rezervasyon iptalleri için son başvuru tarihi : 25 Nisan 2007, Çarşamba

Bilimsel Sekreteryası:

Yrd. Doç. Dr. Aşkın TAŞ HEKİMOĞLU

e-posta: askinh@dicle.edu.tr

tel (GSM): (0 505) 615 22 23

Yrd. Doç. Dr. İlker KELLE

e-posta: ikel@dicle.edu.tr

tel (GSM): (0532) 618 20 04

Bilgi: Dicle Üniversitesi / 21280 DİYARBAKIR

Tel: (0 412) 2488 141 Faks: (0 412) 2488 440

Katılımcıların T.C. Ziraat Bankası'nın Dicle Üniversitesi Bürosu (Şube kodu: 1467) 45912833-5007 no'lu hesabına Ad Soyadı, "TFD. XIV Eğitim Sempozyumu Kayıt Ücreti" açıklaması ile yatırılması ve banka dekontunun (0 412) 2488 440 no'ya fakslanması veya ikel@dicle.edu.tr adresine e-mail ile gönderilmesi gerekmektedir.

Türk Farmakoloji Derneği

Farmakoloji Eğitim Sempozyumları Programı

Mikro Düzeyde Fizyolojik ve Moleküler Yanıtların Gözlenmesi ve Görüntüleme

Diyarbakır

PROGRAM

17 Mayıs 2007 Perşembe

19.30- Hoş geldiniz yemeği (Şehir Turu ve Gazi Köşkü'nde Yemek) (35 YTL)

18 Mayıs 2007 Cuma

09.00 - Kayıt

09.30 - Açılış konuşmaları

Prof. Dr. Ramazan ÇIŞEK, D.Ü.T.F Dekan V.

Prof. Dr. Mehmet MELLİ, TFD Başkanı

Prof. Dr. Fikri CANORUÇ, D.Ü. Rektörü (Tensip buyurmaları halinde)

10.00- Nörofarmakolojide beyin mikrodializi ve diğer in vivo perfüzyon teknikleri

Prof. Dr. Levent BÜYÜKUYSAL

10.40 - Kahve arası

11.10 - Laser yoluyla serebral kan akımı ölçümü ve görüntülenmesi

Doç. Dr. Yasemin GÜRSOY-ÖZDEMİR

11.50 - Permeabilize düz kaslarda miyograf kullanılarak kasılma yanıtlarının hücre içi mekanizmalarının incelenmesi

Dr. N. Tuğba KANDILCI

12.30 - Öğle yemeği, Tıp Fakültesi Öğretim Üyeleri Yemekhanesi

14.00 - İmmün işaretleme teknikleri ve farmakolojide kullanımı

Doç. Dr. Petek KORKUSUZ

14.40 - Kahve arası

15.10 - Kantitatif mikroskop

Prof. Dr. Nuhan PURALI

15.50 - Konfokal mikroskopinin hücre araştırmalarında kullanımı

Prof. Dr. Alp CAN

16.30 - Tartışma ve kapanış

19.30 - Akşam yemeği (Dicle Üniversitesi Sosyal Tesisleri)

19 Mayıs 2007 Cumartesi

Gezi Programı

08.00- Diyarbakır'dan hareket (Antik kent Hasankeyf'e yolculuk)

09.30- Hasankeyf'e ulaşıldıktan sonra 1.5 saat içerisinde sırasıyla:

Zeynel Bey Türbesi

Tarihi Köprü

El Rızık Camii

Tarihi Çarşı

Küçük Saray

Büyük Saray ziyaret edilecektir.

11.00 - HASANKEYF'ten Midyat'a hareket

Midyat'ta 1 saat 15 dakika içerisinde:

Telkari Gümüşçüler Çarşısı

Mor Gabriel Manastırı ziyaret edilecektir.

13.00 - Midyat'tan Mardin'e hareket (45 dk)

14.00 - Mardin Erdoğa Evlerinde Öğlen Yemeği (1 saat)

15.00 - Mardin'den Dayrül Zaferan Manastırına hareket (10 dk)

15.45 - Dayrül Zaferan Manastırından Dara Antik Şehrine hareket (30 dk)

16.15- Dara Antik Şehrinde:

Su Sarnıçları

Kaya Mezarlar

Yeraltındaki Manastırın (Zindanın) gezilmesi

17.00 - Dara'dan Kasımiye Medresesine hareket (30 dk)

18.00 - Kasımiye Medresesinden Mardin'e hareket

18.15 - Mardin Artuklu Sarayı'nda Akşam Yemeği (1 saat)

19.15 - Mardin'den Diyarbakır'a hareket

20.30 - Diyarbakır'a varış

"Yaşlılarda Akılcı İlaç Kullanımı" Sempozyumu

**Türk Farmakoloji Derneği
Klinik Farmakoloji Çalışma Grubu
ve
Geriatri Derneği
Rasyonel Farmakoterapi Sempozyumları Dizisi-8**

**Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi
Balcalı Hastanesi Hipokrat Salonu**

Program

08:30-09:00	Kayıt
09:00-09:30	Açılış ve Sempozyumun Hedefleri Prof. Dr. Mehmet Meliç (Türk Farmakoloji Derneği Başkanı) Prof. Dr. Y. Ödaka Kutub (Geriatri Derneği Başkanı) Doç. Dr. Osman Küpükömanoğlu (Adana TO Başkanı)
09:30-10:00	Akılcı İlaç Kullanımı Genel Bakış Prof. Dr. Oğuz Güç
10:00-10:30	Yaşlılarda Reçete Yazma Prof. Dr. Yusuf Karatoprak
10:30-10:45	Türkiye'de Yaşlılarda İlaç Kullanımının Sorunları Doç. Dr. Ahmet Akıcı
10:45-10:50	KAHVE ARASI
10:50-11:20	Yaşlılarda İlaç Kullanımını Etkileyen Farmakokinetik Değişiklikler Prof. Dr. Aydın Ermenemanoğlu
11:20-11:40	Yaşlılarda İlaç Kullanımını Etkileyen Farmakodinamik Değişiklikler Prof. Dr. Ayşe Gelal
11:40-12:00	TARTIŞMA
12:00-13:30	ÖĞLE YEMEĞİ
13:30-14:00	Yaşlılarda Çoklu İlaç Kullanımı (Polifarmasi) Prof. Dr. Y. Ödaka Kutub
14:00-14:30	Yaşlılarda İlaç Etkileşimleri ve Klinik Önemi Doç. Dr. Rengin Güzel
14:30-14:45	KAHVE ARASI
14:45-15:20	İlaçlara Bağlı Olarak Yaşlılarda Bakılabilecek Advers Etkiler Dr. Gülben Erbağ
15:20-16:00	GENEL DEĞERLENDİRME VE KAPATILAR Prof. Dr. İpek Tuğulnar

03 Mayıs 2007

Yerleşim:
Dr. Yusuf Karatoprak
e-mail: ykaratop@cu.edu.tr
Tel: 0322 338 69 10 GSM: 0533 413 0092

Katılım ücretsizdir

Bilimsel Toplantılar

AIMECS 07, 6th International Medicinal Chemistry Symposium

8-11 Temmuz 2007, İstanbul

Bilgi için: Yankı Seyahat Acentası: info@aimecs07.org

Web sayfası: <http://www.aimecs07.org>

7th IBRO World Congress of Neuroscience

12-17 Temmuz 2007, Melburn, Avustralya

Lokal organizasyon: Dr. Andrew Lawrence, Howard Florey Institute

e-mail: A.Lawrence@hfi.unimelb.edu.au

ICT XI-International Congress of Toxicology-2007

15-19 Temmuz, Montreal, Kanada

Bilgi için: www.ict2007.org

World Congress of Stress

23-26 Ağustos 2007, Budapeşte, Macaristan

Bilgi için: Prof. Peter Csermely

Web sayfası: <http://www.stress07.com>

EBPS- European Behavioral Pharmacology Society Biennial Meeting

31 Ağustos – 3 Eylül 2007, Tübingen, Almanya

Bilgi için: Prof. Werner Schmidt, Univ. Tübingen

e-mail: werner.schmidt@uni-tuebingen.de

10th International Conference of Endothelin

16-19 Eylül 2007, Bergamo, İtalya

Bilgi için: Francesca Di Fronzo, Mario Negri Inst. Pharmacological Res.

e-mail: difronzo@et-10.it

Web sayfası: <http://www.et-10.it>

İdyopatik Jeneralize Epilepsiler. Genetik, deneysel ve klinik çalışmalar ışığında

3-6 Ekim 2007, Kervansaray Otel, Antalya

Bilimsel sekreteryaya: Rezzan Aker, Marmara Üniversitesi

e-mail: raker@marmara.edu.tr

20th European College of Neuropsychopharmacology (ECNP) Congress

13-17 Ekim 2007, Viyana, Avusturya

Bilgi için: <http://www.ecnp.nl>

Duyurulmasını istediğiniz ulusal ya da uluslar arası bilimsel bir aktivite varsa, lütfen bülten yayın komisyonuna bildiriniz

E-posta adresimiz: info@tfd.org.tr

Yeni Üyelerimiz

Dr. F. İpek KOMŞUOĞLU
Kocaeli Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Farmakoloji AbD

Dr. Abdülmecit ALBAYRAK
Atatürk Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Farmakoloji AbD

Dr. Emre ESEN
Hacettepe Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Farmakoloji AbD

Dr. Selda ERTAÇ SERDAR
Hacettepe Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Farmakoloji AbD

Dr. Zinnet EREN
İstanbul Üniversitesi
Cerrahpaşa Tıp Fakültesi,
Farmakoloji ve Klinik
Farmakoloji AbD